БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 166 (11152) | 1966 оной июлиин 15, пятница | Сэн 2 мүнгэн

БАГАШУУЛАЙ БАЯРЛАХААР БЭЛДЭЕЛ

Һуралсалай үшөө нэгэ жэл үнгэрбэ. Олон һурагшад пионернүүдэй лагерьта амаржа байна. Нүгөө заримашуулынь аяншалгын зүргөөр гаранхай. Түрэл колхоз, совхозуудта ажал хүдэлмэри хэжэ байна. Хонидой нооһо хайшалалгада олон үхибүүд хүдэлнэ.

Һуралсалай үнгэрэгшэ жэл урда урдынхида орходоо онсо шэнжэтэй, онсо илгаатай. Юуб гэхэдэ хэзээ хэзээнэйхиһээ хэды дахин олон хүбүүд, басагад дунда һургуули дүүргэжэ гараба. Нүгөө талаһаа манай орондо арадай гэгээрэлдэ шэнэ шата эхилбэ — бүгэдэнийтын дунда һуралсал бэелүүлэгдэжэ эхилхэнь.

Дунда һургуули дүүргэһэн олон мянган хүбүүд, басагадай үмэнэ үргэн харгы нээгдэнхэй. Тэдэнэй зариман саашадаа һуралсалаа үргэлжэлүүлхэ байна. Зүгөөр эдэнэрэй олонхинь ажал хүдэлмэридэ орохо байһаниинь ойлгосотой.

Энэ жэлдэ дунда һургуули дүүргэһэн залуушуулые ажалда оруулхын тулада парти, правительствын зүгһөө ехэ анхарал оролдолго гаргагдаһан байна. Энэ асуудалаар партиин ЦК-гай Министрнүүдэй Соведэй тусхай тогтоол абтанхай. Энээнэй үндэһөөр нютаг нютагуудта, предприяти, организацинуудта тусхай комиссинууд хүдэлжэ байна. Эдэнэр яһала ехэ хүдэлмэри хээ. Мүнөөшье хэжэ байна. Олон нютагуудта класс классаараа түрэл колхоздоо, совхоздоо үлэжэ хүдэлхэ гэһэн үүсхэл дэлгэрэнхэй. Энэнь хаа хаанагүй дэмжэгдэнэ.

Дунда һургуули дүүргэгшэдэй олониинь хүдөө ажахыда хүдэлхэ байна. Тиимэһээ зарим һургуулинууд хүршэ ажахынуудтала хамта һуралсалай жэлэй үедэ курсануудые эмхидхэжэ, һурагшадта мэргэжэл олгоһон байна. Мүн промышленностьда, барилгада, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта баһа нимэ бэлэдхэл хэгдэжэ байна. Нигэжэ хаа хаанагүй дунда һургуули дүүргэгшэдые ажал хүдэлмэридэ оруулха хэрэг бүгэдын анхаралда байһаар. Тиигэхэшье ёһотой.

Республикын һургуулинуудай багшанар жэлһээ жэлдэ һуралсал, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри улам һайжаруулхын тулада ехэ хэшээл оролдолго гаргажа байдаг. Энээнэйнь ашаар хоёрдохи жэлээ нэгэ класстаа һууһан үхибүүдэй тоо нёдондонойхиһоо нилээд үсөөрһэн байна. Тиигэбэшье энэ тоо үшөөл олон байһан зандаа. Тэрээнһээ гадна намарай шалгалтатай һурагшад баһал олон. Ондоогоор хэлэхэдэ, эдэмнай баһал муугаар һурагшад ха юм даа. Жэшээнь, Баргажанай аймагай һургуулинуудта 1536 һурагшад муу сэгнэлтэ абаба. (827-ниинь хоёрдохи жэлээ нэгэ класста һуугаа. 709-ниинь намарай шалгалтатай). Эдээнэй олониинь эхин классуудай һурагшад юм. Эндэхи эхин һургуулинуудай һуралсалай дүн 91,4 процент болоо. Эхин классуудта үхибүүдэй олооро хоёрдохи жэлээ һуудагынь ехэ һанаа зоборитой болоод байна. Юуб гэхэдэ, имагтал эхин классуудта эрдэмэй үндэһэ һуури табигдадаг гээшэ бэзэ. Тиимэһээ энэ асуудал тусгаар удха шанартай. Эхин һургуулинуудай багшанарай онол арга, дүй дүршэл дэлгэрүүлжэ, бүгэдын шадабари болгохо шухала. Методическа нэгэдэлнүүд энэ асуудалаар ехэ хүдэлмэри ябуулха болоно.

Мүнөө хаа хаанагүй һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэл эхилэнхэй. Хорийн аймагай бүхы һуургуулинуудта жэл соо хүрэхэ түлеэ залһан бэлэдхэгдээд, һургуулинуудай газаа зөөгдэнхэй. Эндэ жэлһээ жэлдэ олониитын хүсөөр һургуулиин барилга үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдадаг болоһон. Мүнөөшье энэ хүдэлмэри яһала һайнаар ябуулагдажа байна. Долоон газарта эдэбхитэдэй хүсөөр барилга хэгдэнэ. Тээгдын дунда һургуулида спортивна зал, Хасууртын дунда һургуулида залгалаа, үхибүүдэй кинотеатр, багшанарай байра баригдана. Аймагай эмхи зургаануудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө арадай гэгээрэлэй хэрэгтэ ехэ һаналаа табидаг, анхардаг байһыень эдэ баримтанууд гэршэлнэ. Мүн Зэдын, Яруунын аймагуудта колхоз, совхозуудай хүсөөр һургуулиин барилга хэгдэнэ.

Һуралсалай ерэхэ жэл хадаа арадай гэгээрэл хүгжөөхэ талаар шэнэ шата болохо юм. Юуб гэхэдэ, партиин XXIII съездын шиидхэбэриин үндэһөөр манай орон дотор байгша оной сентябриин 1-һээ бүгэдэнийтын дунда һуралсал бэелүүлэгдэжэ эхилхэнь. Энэ ушар хадаа манай арадай ехэ туйлалтын гайхамшаг гэршэ мүн. Манай республикада найман жэлэй 29 һургуули дунда һургуули болгогдон хубилгагдаха болонхой. Тиимэһээ шэнэ жэлдэ бэлэдхэл хэжэ байхадаа арадай гэгээрэлэй эмхи зургаанууд, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд энээндэ тусгаар анхаралаа табиха болоно. 9-дэхи классуудые бүридүүлхэ, классууд болон бусад тусхай хэрэгсэлнүүдые саг соонь бэлдэхэ шухала. Олон газарта һургуулиин үхибүүдэй хамтын байранууд дуталдадаг байна. Байрын үгы дээрэһээ холын малшадай үхибүүд саг соогоо һургуулида оруулагдадаггүй гү, али һургуулиһаа гараха ябадал тохёолдодог. Тиимэһээ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, нийтын организацинууд, арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд шэнэ жэлдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри шамдуулха, түргэдхэхэ хэмжээ эртээнһээ абажа шадабал түгэс бэлэдхэлтэйгээр сентябриин нэгые угтахань лабтай.

ХОЛЫН БЭЛШЭЭРИДЭ

Хэдэн жэлдэ мал ажалда хүдэлжэ байһан Хурумхаанай совхозой түрүүшүүл Ухин Онгонов, Добшин Молонов ветеринарна техник Михаил Доржиев гэгшэд 200 толгой эбэртэ бодо мал холын бэлшээридэ туужа гараа.

Баргажан, Хурамхаанине байгаали алишье талаарнь гомодхоогүй юм. Нуга, сабшалан бэлшээреэр яһала элбэг. Хада уулын ташалан хаяа, ой тайгын булан тохой, соорхойгоор хэды ехэ бараг дашагүй баян бэлшээри бии гээшэб. Зүгөөр лэ, шадажа хэрэглэбэл, малай таргалха газар бии.

Мүнөө эдэнэр холын бэлшээридэ намар орой болотор байха юм. Хүнэй байра болоод, бусад хэрэгтэй хэрэгсэлнүүд уридшалан сүм бэлдэгдэнхэй. Радиоприёмник, медицинскэ аптекэ, библиотекэ бии. Тэрэнь уранһайханай, хүдөө ажахын литератураар гүйсэд хангагданхай. Эдихэ, ууха юумэндэ һанаа зоболтогүй.

— Удхэн тужа ой тайгын соорхойдо гурба һарын туршада байхабди. Хэрэгтэй юумээрнай совхоз дуран соомнай хангаа. Гансал малаа таргалуулхын түлөө оролдохо, үшөө дахин оролдохо бидэ малшадай нангин уялга. Энэ хугаса соо малайнгаа толгой бүриин шэгнүүриие сүүдхын килограмм, килограммһаа доошо бэшэ нэмээхээр шиидэнхэйбди — гээд Ухин Онгонов мэдүүлбэ.

Б. РИНЧИНО.

ШУБУУШАДАЙ АМЖАЛТА

Улаан-Үдын шубуунай фабрикын коллектив түрэл хотынгоо 300 жэлэй ойн баяртай дашарамдуулан, дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаад, ажаллажа ороо бэлэй. Хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, фабрикын коллектив абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлээ. Хахад жэлэй даабарие бүхы талаарнь холо үлүүлэн дүүргээ бшуу. Түсэбэй ёһоор 2264311 үндэгэ абахын орондо 2.512.597 үндэгэ суглуулжа, даабаряа 110 процент бэелүүлээ. Гүрэндэ тушааха түсэб 126 процент дүүргэгдээ. Мяха тушааха түсэбшье холо үлүүлэгдээ Тахяа шубуудай тоо олошоруулха даабаришье хүсэлдүүлэгдээ. Мүнөө 16—17 мянган үндэгэ үдэр бүри суглуулжа абанабди.

Манай фабрикада эршэтэ ажалаараа шалгарһан шубуушад олон юм. Нэрлэбэл, Татьяна Чулкова, Галина Кузьмина, Лидия Митрофанова, Анна Оленникова гэгшэд айхабтар бэрхээр ажаллажа, фабрикынгаа нэрэ солые дээрэ үргэн ябадаг. Ямарханшье сагта бусад нүхэдтөө ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг.

Гадна фабрикын коллектив шубуудайнгаа үүлтэр һайжаруулгада ехэхэн анхарал хандуулдаг. Энэ хүдэлмэри ахалагша зоотехник Лидия Яковлевна Гожа хүтэлбэрилнэ.

И. ДАГБАЕВ, Шубуунай фабрикын инженер.

ЗАНШАЛТА ҮДЭРӨӨ УГТУУЛАН

Улаан-Үдын барилгын организацинуудай хүдэлмэришэд ойртожо байһан заншалта һайндэрэйнгөө хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгаяа дүүргэхые оролдоно. 1-дэхи СМУ-гай барилгашад «Теплоприбор» заводой хүдэлмэришэдэй ажаһууха 78 байратай гэр ашаглалтада тушааба. 2-дохи СМУ-гайхид Октябрьска районой 11-дэхи кварталда водопровод, Советскэ райондо хэдэн километр утатай канализаци татаха уялгаяа дүүргээ. Мүн Шэнэ Комушка, Горькиин нэрэмжэтэ тосхонуудта водопровод табигдаа.

Барилга-хабсаралгын 3-дахи управлениин коллектив шэнэ барилга түргэн болзор соо һайн шанартайгаар дүүргэхын түлөө нилээд оролдолго гаргана. Хүдөө ажахын институдай 56 байратай гэр, мүн 280 үхибүүдые хүмүүжүүлхэ саад Советскэ райондо лесотехникумэй һуралсалай корпус баригдажа тушаагдаа.

Гэр барилгын комбинадай коллектив Октябрьска райондо тус тустаа 60 байратай хоёр гэр барижа дүүргэбэ.

А. ШУЛУНОВ.

Түрүүшын бухалнууд жэрылдээ

Мүнөө жэл хура бороотой байжа, үбһэ ногооной гараса яһалашье һайн. «Октябрьска» совхозой хоёрдохи отделени аймаг соогоо эгээл түрүүлэн үбһэндөө ороо юм. Тэдэнэр мүнөө Зарубино гэжэ газарта хуряалга хэжэ захалаа. Геннадий Зарубинай хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдаһан бригада түрүүшын үдэрһөө эршэмгэйгээр ажаллажа ороо. Тэдэнэй мэдэлдэ 3 «Беларусь» трактор бии. Хоёрынь тракторта хабсаргагдаһан косилкатай. Нүгөөдэ «Беларусь», үбһэнэй гурбан машина шаргтагалаад ябадаг. Энэ оньһожоруулагдаһан бригада хамта 7 хүнһөө бүридэнэ. Бригадын гэшүүд бүлтэ ажалша бэрхэ зонууд. Хэдэн жэлэй механизаторнууд. Тэдэнэр эдихэ ууха юумээр гүйсэд хангагданхай. Үдэрэй гурба дахин халуун эдеэгээр хооллоно.

Мүнөөдэрһөө һаалиин гүүртэһээ хоёр звено, хонишодой 7 звено үбһэ хуряалгада хамтаран оробо. Эндэхи коллектив малдаа хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэхээр эрид шиидэнхэй.

Зарубиной шугы бургааһан дундуур түрүүшын бухалнууд жэрылдэн харагдана.

Д. БАДМАЖАПОВ.

Зэдэ.

Киргиз орон. Памирай мундарганууднһаа эхилээд, Ала-Тоогой шэлэнүүд хүрэтэр хэдэн шэнээн хабшал дабаанууд бии гээшэб! Эндэхи нарихан зүргэ харгы, дабаан дээгүүр Чуйска голдохи колхоз, совхозуудай хонин һүрэг ябажал байдаг. Тэдэнэр Сусамыр дабаанай бэлшээридэ яарана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Калининска районой Крупскаягай нэрэмжэтэ колхозой хонин һүрэг дабаа дабажа ябана.

ТАСС-ай фото.

ОДЕССА. Хара далайн загаһашад далай дээрэ гаража, баян олзотой бусажал байдаг. Мүнөө Одесскэ, Николаевска, Херсонско областьнуудай загаһашадай колхозууд загаһа ехээр барина. Мүнөө загаһашад хахад жэлэйнгээ түсэбые үни хада дүүргээ. Зураг дээрэ: Шмидтын нэрэмжэтэ колхозой (Одесскэ область) загаһашадай бригадир Николаи Кукленко. Нэгэ губшуурдахада, 13 тонно скумбри абтаһандань тэрэ баяртай.

ТАСС-ай фото.

Кремльдэ хөөрэлдөөн болобо

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А.Н. Косыгин Индиин премьер-министр Индира Гандитай июлиин 13-да Кремль соо хөөрэлдөө.

Уласхоорондын мүнөөнэй байдалай, тэрэшэлэн Советскэ Союзай болон Индиин хоорондохи хүршэ һайн харилсаа саашадань гүнзэгырүүлэн хүгжөөхэ асуудалнууд хани халуун хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Советскэ талаһаа СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, Гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев, Гадаадын оронуудтай экономическа холбоо байгуулха талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. А. Скачков, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Н. П. Фирюбин, Советскэ Союзһаа Индиин республикада байдаг элшэн сайд И. А. Бенедиктов, СССР-эй МИД-эй Урда Азиин таһагые даагша В. И. Лихачев хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

Индиин талаһаа Гадаадын хэрэгүүдэй министр Сардар Сваран Сингх, премьер-министрэй секретарь Л. К. Джха; Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын секретарь Т. Н. Кауль, Индиин Республикын хэрэгүүдээр Советскэ Союзда байдаг сат зуурын этигэмжэтэ Р. Джайпал, хэблэлэй асуудалнуудай талаар премьер-министрэй советник Б. Г. Вергезе гэгшэд хөөрэлдөөндэ хабаадалсаһан байна.

(ТАСС).

Москва бусажа ерэбэ

МОСКВА, июлиин 13. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй депутат, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Д. С. Полянский мүнөөдэр Канадаһаа Москва бусажа ерээ. СССР-эй Верховно Соведэй делегацие тэрэ толгойлоо, удаань Канадын правительствын айлшан боложо тэндэ байгаа.

Нүхэд А. П. Кириленко, А. Н. Шелепин Б. Н. Пономарев болон бусад Внуковска аэродром дээрэ Д. С. Полянскиие угтаа.

Россин коопераrecord

Россин кооператорнуудай ехэ хуралдаан

РСФСР-эй эд хэрэглэгшэдэй кооперациин IV съезд Москвада мүнөө боложо байхадаа, хүдөөгэй ажалшадые улам һайнаар хангаха шухала зорилгонуудта гол анхаралаа хандуулна.

Эд хэрэглэгшэдэй коопераци нийтын эгээн ехэ организацинуудай нэгэн юм. Россин Федераци дотор юһэ мянга шахуу хүдөөгэй эд хэрэглэгшэдэй бүлгэм 26 миллион шахуу гэшүүдые нэгэдүүлнэ.

Роспотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ М. М. Денисов съезд дээрэ элидхэл хээ.

РСФСР-эй кооператорнуудай съезд июлиин 14-дэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

ТАСС-ай корр.

ШҮРБЭҺЭЛИГ ГАРТАНАЙ ХАБАТА АЖАЛ

— Эртэ үглөөнһөө тэнгэри бүрэнхы бүрхэг. Бөөгнэржэ баглайрһан бөөн хара үүлэд хаа-яахан дуһаалаадшье абана. Гэб гэнтэ бороон, үсэгэлдэрэйхидээ адли, намжааран шааяжал болохо,—гээд бригадир Александр Гаврилович Зубков тэбдүүгээр тамхяа залаба. Хураһаа үрдихэ зорилгоор 7-дохи СМУ-гай контороһоо түргэн газаашаа гаража, барилгын талмай тээшэ яаран ошобобди.

— Минии хүтэлдэг комплексно ажахын тоосоото бригада мүнөө үедэ гурбан промышленна объектнүүд дээрэ ажаллажа байна. Нэрлэбэл, иимэ: мелькомбинат, кондитерскэ фабрика, госархив. Барилгын гуламтануудые дууһан хаража үрдихэгүйбди. Тиимэһээ дүтын объект—госархивай байшангай барилга ошожо үзэебди.

— Александр Гаврилович, һаянай ямар барилга бригадатнай тушаанхай гээшэб?

— Июлиин 4-дэ гормолзаводой компрессорнэ таһаг тушаагаа һэмди. Түрүүшын дурадхалһаа хэһэн хүдэлмэри ажалнай һайн сэгнэлтэдэ хүртөө,—гээд олондо хүндэтэй, дүршэлтэй бригадир омогтойгоор мэдүүлбэ.

Нооһо угаадаг фабрика шадархи трамвайн буудалһаа холо бэшэ газарта госархивай хоёр дабхар байшан үндын бодожо байна. Улаан, сагаан хирпиисэнүүдээр яб байса баригдагша тус байшан зулгэ ногоон байгаалиин оршон соо нюдэндэ тон зохид, урин, сомороор үнгэтэнэ. Һаяын сагта үшөө нэгэ һайхан гэрэй бүтэжэ, городоймнай Октябрьска районие шэмэглэхээ байһаниинь элирнэ.

— Бригадамни 30 хүнһөө бүридэдэг. Эндэ арбан хүн хүдэлжэ байна. Олонхимнай барилгын ямаршье мэргэжэлээр ажаллажа шадаха дүршэлтэй,—гээд Александр Гаврилович үндыжэ ербыһэн байшангай хоёрдохи дабхарай гэшхүүр өөдэ уриба.

Барилга абьяаста эршынгээ түлэг дунда ябажа байба. Эрхим шуулуушад Леонид Григорьевич Жахов, Иван Михайлович Мамонтов гэгшэд хирпиисэ минута бүхэндэ ябталжа, байшан гэрэй хана залган уралшад. Тэдэнэй шүрбэһэлиг бата гарнуудай шуран бэрхэ, мэргэн солгёон хүдэлсэые харахада, дархан хүнүүдэй зохёохы ажалаар илангаяа баясахаар. Имэл уран дархашуул городоймнай гоё һайхан гэрнүүдые жэрысэ барина ха юм даа гэһэн энэрхы мэдэрэл түрэжэ, даамай, даруу зангай барилгаша нүхэдые барачинень амаршалхы нюдөөр шэртэнэб.

Александр Гаврилович Зубковой бригада барилга-хабсаралгын 7-дохи управлениин эгээл эрхим коллективүүдэй нэгэн болоно. Гэшүүн бүхэниинь барилгын али болохо мэргэжэл гүнзэгыгөөр шудалһан ушарһаа, ажал хүдэлмэреэ зогсолтогүйгөөр, шанар һайнтайгаар ябуулна. Ажахын тоосоондо ороһон тус бригада барилгын материалнуудые хинан хэрэглэжэ, үнгэрһэн жэлдэ 510 түхэриг арьбилан нөөсэлөө. Байгша оной майн түсэбые 130 процент, июниинхиие 140 процент дүүргээ.

Бригадир Александр Гаврилович Зубков тушаа хэдэн үгэ хэлэхэ илангаяа шухала. Энэ нүхэрнай —үйлэдбэриин залуушадай нэгэн. Коммунис ажалай ударник. Техническэ заабари шудалжа, мэргэжэлээ үдэр бүри дээшэлүүлжэ ябадаг хүн. «РСФСР-эй социалис мүрысөөндэ шалгарагша» гэһэн тэмдэгтэ хүртэһэн. Өөртөөшье, бригададаашье тон шанга эрилтэ табидаг. Үнэншэ, залан сэхэ, урагшаа һанаатай. Хүн бүхэндэ зүбөөр хандажа шададаг. Ушар нимэһээ бригадынхид тэрэниие хүндэлдэг, хэлэһэн үгыень зүбшөөдэг байха юм.

Александр Гавриловичтай барилгын талмай дээгүүр удаан хөөрэлдэн ябанабди. Барилгын материалнуудаар саг соо хангагдаа һаа бригадамнай бүри бүтээсэтэйгөөр ажаллаха һэн. Энэ баригдажа байһан гэрэймнай хоёрдохи дабхарые хушаха түмэрбетон абтаха аад, удааржа байна, —гэжэ тэрэ гомдолтойгоор боололтото болон хөөрэнэ.—Манайш ажалда иимэ ушар нэгэтэ бэшэ тохёолдошодог. Теэд зоригоо мүхэнгүй даабарияа хаһа болзор соонь дүүргэхые оролдодог лэ гээшэбди,—гээд хоёрдохи дабхарай армаг дээрэ тордиһогүйгөөр хүдэлжэ байһан шумууһан габшагай хани нүхэдөө тэрэ найдалгайгаар шэртэнэ.

Обоо хүбөө хирпиисэ ашаһан автомашина барилгын талмай хүрэжэ ерэбэ. Залуу басаган Инна Карнаухова 1,5 тонно ашаа үргэхэ шадалтай кранайнгаа дэгээнүүдые тэрээн тээшэ залажа, баяртай огсомоор «Материал ерээ!» гээд гараараа занган, маанарта шангаар хандаба.

Нооһо угаадаг фабрика шадар үндыжэ байһан госархивай байшан гэрые дахин дахин гоёшоон харанаб. Александр Гаврилович Зубковой хүтэлжэ байһан барилгашадай бригадын эршэтэй солгёон ажал хүдэлмэреэр омогорхон, дархан хүнүүдэй даруу алдар солые гүнзэгыгөөр сэдьхэнэб.

Д. ДАМБАЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

Нүхэр Б. Л. Мурхоновые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Хүдөө ажахыда олон жэл һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө, 50 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Мурхонов** Бато Лубсановичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Д. РАДНАЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1966 оной июлиин 14.

ГАЗЕТЫМНАЙ *хэблэгдэхээр* БАЙХАДА...

Партийна һургуули баригдахань

БОМАКО. (ТАСС). Суданска Союз — РДА гэдэг партиин партийна дээдэ һургуулиин байшангай һуури табигдаба. Энэнь КПСС-эй ЦК-гай бэлэг болгогдон баригдаха юм.

Тус һургуулиин байшангые Нигер мурэнэй эрье дээрэ барихаар шиидхэгдээ.

ДЕПУТАДУУД-КОММУНИСТНУУДАЙ ҮҮСХЭЛЭЭР

РИМ. (ТАСС). Ажалай инвалидуудта тэдхэмжэ үгэхэ тухай хуулиин проектые хубилгахын түлөө Италиин парламентын Депутадуудай палатын гэшүүд-коммунистнуудай тэмсэл үсэгэлдэр шухала илалтаар дүүрэбэ. Нюусаар дуугаа үгэлгын үедэ депутадууд-коммунистнуудай дурадхаһан заабаринууд абтаа. Тэдэнэй ёһоор, дайнай ба ажалай инвалидуудһаа гадна, мүн гэнтын аюулһаа, ухаанай гү, али бэе махабадай гэмтэһэнһээ уламжалан ажал хэжэ шадахаяа болигшодшье пенси абадаг болохоор хараалагдаа.

Тиимэһээ 2 миллион шахуу хүн — ажал хэжэ шадахаяа болиһоной шалтагаанаар — пенси абадаг болохонь.

Таряашад газар абаба

КАИР. (ТАСС). Хуряагдан абтаһан, һаяхан элдүүрилэгдэн ашаглагдаһан 80.090 феддан (1 феддан — 0,42 га болоно) газарые газаргүй таряашадай дунда хубааха гэжэ ОАР-ай правительство шиидхээ.

Бусад газар июлиин 23-да — ОАР-ай национальна һайндэрөөр дашарамдуулан хубаагдаха.

Үшөө хоёр вертолёт унагаагдаа

ПАРИЖ. (ТАСС). Урда Вьетнамай патриодууд Сайгоной оршондо, Тэйнь провинцида үсэгэлдэр американска 2 вертолёт буудажа унагаагаа.

НРД-гэй политбюрогой заседани

БРАЗЗАВИЛЬ. (ТАСС). Национальна революционно хүдэлөөн (НРД) гэжэ партиин политбюрогой заседани Эхэнэрнүүдэй революционно холбооной гүйсэдхэхы бюротой хамта зарлагдаа.

Конгын эхэнэрнүүд Браззавильда болоһон һүүлэй ушарнуудые хараадаа абажа, саашадаа сэрэгэй бэлэдхэл гараха, политическэ эрдэм шудалха гэжэ шиидэнхэй гээд тус заседаниин коммюнике дотор хэлэгдэнэ.

БҮРИН ДЭМЖЭНЭ

СОФИ. (ТАСС). Болгариин Коммунис партиин ЦК-гай, НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй хамтын зүблөөн эндэ болобо. Энээндэ Болгариин Арадай газар таряалангай союзай президиумэй гэшүүд мүн лэ хабаадалсаа.

БКП-гэй ЦК, Болгариин Арадай Республикын Министрнүүдэй Совет Вьетнамдахи США-гай хорото муухай дайе эрид буруушаагаад, американска эзэрхэг түрэмхэй ябуулгые саран зайсуулхын тула Болгариин Арадай Республика али бүхы туһаламжа ДРВ-дэ үзүүлжэ үргэлжэлхэ гэжэ мэдүүлбэ. Хэрбээ Вьетнамай Демократическа Республикын правительствын зохихо гүйлтатайгаар хандаад байгаа һаань, американска булимтарагшадта эсэргүүсэн бодоһон вьетнам арадай үнэн зүб тэмсэлдэнь туһалхын тула һайн дураараа Вьетнам ошохо арга боломжо өөрынгөө гражданинуудта олгохоор манай правительство бэлэн байна гэбэ.

Франциида амнисти соносхогдобо

ПАРИЖ. (ТАСС). Бастилиие эзэлэн абаһан үлэр — национальна һайндэрөөр дашарамдуулан, Франциин президент де Голль сэрэгэй буһалгаануудта хабаадаһанай түлөө, Алжиртахи тулалдаанай үеэр гүрэндэ харша ябуулга хэһэнэй түлөө гэмнэгдэһэн 12 хүндэ амнисти олгобо. Тэдэнэй дунда — генерал байһан Зеллер гэгшэ түрмэһөө табигдаа.

Хани барисаанай эстафетэ

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Монгол спортсменүүд — мотоциклистнууд хани барисаанай эстафетые Улаан-Баатарта асарба. Монголой арадай революциин үлгы болоһон, хилэ шадархи Алтан-Булаг хотоһо энэ эстафетые совет ханинарһаа угтан абаһан байна. Улаан-Баатарай түбэй талмай дээрэ монгол-совет хани барисаанай бүлгэмэй президиумэй түрүүлэгшын орлогшо, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Ц. Пунцагноров тус эстафетые хүлеэн абаба. Энэмнай монгол, совет арадуудай улам батажажа байгаа заншалта хани барисаанай һүлдэ тэмдэг болоно гэбэ.

ЭХИН ОРГАНИЗАЦИ—ПАРТИИН УНДЭҺЭ ҺУУРИ

ХИНАХА ЭРХЭЕЭ ЗҮБӨӨР ХЭРЭГЛЭХЭ

Үйлэдбэриин болон наймаанай нредприятинуудай, совхозуудай, колхозуудай, тэрэшэлэн үйлэдбэритэй сэхэ холбоотой проектнэ эмхинүүдэй, конструкторска бюро болон научно-шэнжэлэлгын институдуудай партийна эхин организацинууд захиргаанай ажал ябуулгые хинаха эрхэтэй,—гэжэ КПСС-эй Устав соо хэлэгдэнэ.

Тон ехэ эрхэ. Энээнээ зүбөөр, үйлэдбэриин болон ажал хэрэгэй аша туһада хэрэглэхэ эрилтэ партийна эхин организаци бүхэнэй үмэнэ табигдана. Илангаяа мүнөө үедэ—партийна ажабайдалда ленинскэ ёһо гуримай гүйсэдөөр һэргээгдэн бодхоогдоод байһан үедэ, КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдээр болон табан жэлэй түсэб тушаа Директивэнүүдээр хараалагдаһан ажахын, политическэ асари ехэ зорилгонуудай бэелүүлэгдэжэ байһан үедэ энэ эрилтын удха шанар улам үргэдэнэ. Гадна миин лэ эрхэ байна гэжэ хэрэглээ болохо, хүн зоной ажал хүдэлмэриие шалгаа, хинаа болоһон нэрэ зүүхэ, хараахa хэһээхэ бэшэ, харин хинаха эрхэеэ нарин нягтаар, ухаан бодомжотойгоор эдлэхэ гээшэ тон шухала болоод байһан үе саг ха юм.

Ториин совхозой 2-дохи отделени түсэб, даабаринуудай дүүргэлтын талаар совхоз соогоо түрүү һууринуудай нэгэндэ ябадаг. Һү, мяха абаха хахад жэлэй түсэб эндэ болзорһоо холо урид дүүргэгдэһэн байна. Хулдаадай һаалиин гүүртэ жэлэй эхилһэнһээ хойшо совхозой дирекциин, парткомой, рабочкомой дамжуулгын Улаан туг алдангүй барижа ябана. 6 һарын туршада гүрэндэ 1645 центнер һү худалдаха түсэбөө июниин 12-то дүүргээд, үлөөнэ үдэрнүүдтэнь 300 гаран центнер даабариһаа гадуур худалдажа шадаба.

Отделениин туйлаһан амжалта өөрөө зоргондоо ерэһэн хэрэг бэшэ гэжэ хэлэлтэй. Эдэ бүгэдэндэ эндэхи партийна эхин организациин (секретаринь Д. М. Якимов), коммунистнуудай үүргэ нүлөөнь ехэ бии юм.

— Партиин ЦК-гай октябриин, ноябриин (1964 оной, илангаяа мартын Пленумүүдэй (1965 оной) шиидхэбэринүүд манай эхин организациин ажал хэрэгтэ тон һайн нүлөө үзүүлһэн, партийна хүдэлмэриингөө онол арга нарижуулха харгы зам заажа үгэһэн байна,—гэжэ парторг Дмитрий Мефодьевич Якимов хөөрэнэ. — Эдэ Пленумүүдэй, мүн КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдэй ёһоор партийна организацинуудай, коммунистнуудай үүргэ харюусалгашье аргагүй дээшэлбэ, партиин эмхинүүдэй дунда үндэһэн һууриняа эзэлхэ аргашье манда олгогдоо гээшэ.

Үндэһэн һууриня олохын тула тус отделениин эхин партийна организациин олонитын дунда ябуулдаг партийно-эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэриин бүхы асуудалнуудые энэ багахан статья соогоо дэлгэрэнгыгээр харуулха зорилго бидэнэр табинагүйбди. Харин партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин шухала зүйлнүүдэй нэгэниинь болохо—захиргаанай ажал ябуулгые хинаха эрхэеэ хайшан гэжэ эдлэдэгынь, хэрэглэдэгынь эндэ харуулха хүсэлэнтэйбди.

Хиналта эмхидхэхэ олон онол арга эндэ хэрэглэгдэдэг байна. Байгша оной эхеэр коммунист С. М. Тугариновай хүтэлбэрилдэг эхэ хонидые харууһалдаг хонишодой бригада дээрэ бэрхэтэй байдал тохёолдожо байна гэһэн дохёо партийна организацида ороһон байгаа. Арбаад хоногой туршада бүхы шахуу хонидынь хурьгалжа, хүн зон дутаха, тэжээл зөөжэ үрдихээ болиһон байгаа бшуу. Нүхэр Тугариновые өөрыень дуудаад, юун боложо байнаб, энээнэй урда тээ юугээ бодожо ябаа, юундэ хэрэгтэй тэжээлээ зөөжэ асараагүй байгаа хүмши гэжэ һуража, хараажа болохо байгаа. Теэд партбюро тиигээгүй, харин отарадань отделениие эрхилэгшые, зооветеринарна мэргэжэлтэдые эльгээжэ, бодото байдалыень шалгажа үзэһэн, ямар туһаламжа хэрэгтэй байһаниень элирүүлээд, һүүлдэнь партбюрогой заседани дээрэ табяа бэлэй. Эндэ ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта һайса зүбшэжэ, зохихо шиидхэбэри абаа һэн. Хурьгадшье бүрин бүтэнөөр түлжэжэ, үбэлжэлгэншье тус отарада эмхитэйгээр үнгэрөө юм.

Дохёо мэдээ абаһан сасуугаа нүхэр Тугариновые дуудажа асараад, малай үбэлжэлгэ, хурьга абалгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ тухай шиидхэбэриие (нимэ асуудал декабрь һарада партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа юм) юундэ муугаар дүүргэжэ байнабта гэжэ хараагаад, хэһээгээд табяа һаань, ямар үрэ гараха һэм? Таажа хэлэхэдэшье бэрхэтэй. Үнэндөө коммунист Тугаринов гомдолтойхон үлэхэ һэн гэжэ хэлэлтэй. Ажалдаа хойрогоор хандажа, архи, тамхи наминажа, бэрхэтэй байдалда ороһон бэшэ байгаа ха юм. Хүнэ хүрэжэ ядаһаар лэ байтарнь иимэ юумэн тохёолдоо бшуу. Отара дээрэ хүдэлмэришэдэй дуталдадагые, тэжээлэй саг дээрээ зөөгдэжэ асаргададаггүйе отделениин хүтэлбэрилэгшэдшье мэдэжэ байһан, өөрөөшье тэдэнэртэ нэгэтэ бэшэ дуулгаһан байха.

Хүнүүдые эльгээжэ бодото байдалтайнь танилсуулхадаа, ямар туһаламжа хэрэгтэй байһаниень элирүүлхэдээ, партийна бюро хинаха эрхэеэ миин сэхэ хэрэглээ бэшэ, харин өөрынгөө эмхидхэлэй хүдэлмэритэй холбожо шадаһан байна.

Хиналта эмхидхэл хоёрые һалгаажа гэхэ гү, али таһалжа огто болохогүй. Эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулангүйгөөр хиналта хэжэ болохогүй, харин нимэ юумэ ушарбал, хооһон, ямаршье үрэ дүнгүй шалгалта болоод һалаха, ёһын тэдыхэ хиналта хэһэн нэрэ зүүгдэхэ.

Албан захиргаанай тушаалтанай тоосоо, элидхэлые партийна суглаан дээрэ дуулаха гээшэ хиналтын нэгэ аргань болодог. Байгша ондо эндэхи отделениие эрхилэгшэ коммунистнуудай суглаан дээрэ хоёр дахин — һү һааха уялгануудай дүүргэлтэ болон малай үбэлжэлгэ эмхитэйгээр түгэсхэхэ асуудалнуудаар тоосоһон байна. Хүтэлбэрилэгшын тоосохо асуудалые партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэхээр бэлдэлгэдэ юрын коммунистнууд, үйлэдбэриин түрүүшүүл олоороо хабаадуулагдадаг юм. Энэньшье зүбтэй байна. Үйлэдбэри, ажахые тэдэнэрһээ үлүүсэ һайн хэн мэдэхэ гээшэб? Элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхаха талаар тэдэнэрһээ үлүү һайн, үнэтэй, хэрэгтэй дурадхалнуудые хэн оруулхаб? Гадна нимэ тоосооной болоходо суглаанда бригадирнар, ахалагша хонишод, ахалагша һаалишад уригдадаг заншалтай. Эдэмнай баһал өөрын тушаалтай, дааһан ажалайнгаа түлөө харюусалгатай зон ха юм. Суглаан дээрэ байлсажа, дуулажа, шагнажа байхадаа, үүргэ харюусалгаяа үшөө дахин мэдэрнэ бшуу. Мүн тэдэнэрһээ һураха асуухашье, тэдэнэртэй зүбшэхэшье хэрэг гарадаг.

Хинаха эрхэеэ имагтал шалгалтаар, али нэгэ тушаалтанай тоосоо суглаа зүблөөн дээрэ дуулалгаар энэ партийна организаци хизаарладаг юм гэжэ хэлэбэл алдуу болохо. Партбюрогой гэшүүдэй, дүй дүршэлөөр баян коммунистнуудай гүүртэ, отара, бригадануудаар ябахадань, зарим хүдэлмэри шалгаха, жэшээлхэдэ, тарилгын шанар, зунай үедэ малай һүниин манаа, таряа хуряалгын шанар гэхэ мэтые шалгаад ерэхэ даабари үгтэдэг. Миин лэ хараад, мэдээд дуулгаха бэшэ, дутуу дундануудай дайралдабал, тэндэнь болохо хэмжээ абадаг зэргэтэй. Партиин гэшүүд Т. Л. Поломошнов, В. М. Якимов, А. В. Берняцкий болон бусад иимэ даабаринуудые дуратайгаар, оролдосотойгоор дүүргэдэг болоно.

Хиналта гээшэ гансахан парторгын, партийна бюрогой хэрэг бэшэ, харин бултанаймнай хэрэг гэжэ отделениин коммунистнууд зүбөөр ойлгоно. Тиимэһээ тэдэнэр хиналта, шалгалтатай хамаатай саг үргэлжын болон саг зуурын даабаринуудые дүүргэлгэдэ эдэбхитэйгээр оролсодог болоһониинь, хаана нэгэтээ дутагдалнуудтай ушарбал, усадхаха тушаа хэмжээ абадагынь гайхалтай бэшэ.

Жэшээлхэдэ, коммунист Василий Мефодьевич Якимов тракторист мэргэжэлтэй, энэ үбэл болон хабартаа сабшалан һайжаруулга дээрэ ажаллажа гараа юм. Мүнөөшье сабшалангаа харууһалһаар. Байгша ондо тэдэнэй хүтэлбэрилдэг звено сабшалан дээрэ 2.783 тонно наг шэбхэ гаргажа тарааһан, 153 гектар үһалһан, 50 гектар дээрэһээ шулуу сэбэрлэһэн, 53 гектар борнойлжо, 80 гектар дисковалһан байна. Мэнэ һаяхан, ноохо хайшалалгын эхилхэдэ, эндэхи агрегадай хүдэлмэритэй танилсаһан байгаа. Харахадань олохон хонид шанар муутайгаар хайшалагдаһан, ноохо илгалга, багсалга дээрэ ажалынь эмхигүй хэбэртэй үзэгдэбэ. Шэнжэлэн хаража үзөөд, ноохо хайшалдаг агрегат дээрэ арадай хинагшадай пост байгуулха һанамжа партбюродо оруулаад, тэрэ постын хүдэлмэриие өөрөө хүтэлбэрилхөөр дурадхаһан юм. Энэнь һайшаагдажа, эндэ эмхидхэгдэһэн арадай хинагшадай пост ноохо хайшалалга дээрэ ходо хүдэлжэ гараа.

Ажахын ажал хэрэг хинан шалгаха эрхэеэ зүбөөр, дүүрэнээр хэрэглэхын тула Хулдаадай отделениин партийна эхин организаци ехэхэн оролдолго гаргана. Гэбэшье энэ талаар булта юумэн хэгдэшоо гэхын аргагүй. Жэшээлхэдэ, энэ хиналта партийна суглаанууд дээрэ абтаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтын хойноһоо табигдадаг хиналтатай сэхэ холбоотой. Ушар юуб гэбэл, коммунистнуудай хамтын суглаанууд дээрэ үйлэдбэриин шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэг, абтаһан шиидхэбэринүүдынь коммунистнуудай дайшалхы программа болоно үгэдэг. Теэд тус партийна организацида энэ талаар хиналта һулаар табигданхай. Олохон шиидхэбэри, тогтоолнуудынь заримдаа сааһан дээрэ, үгышье һаа хүсэд дүүргэгдэнгүй үлэшэнэ. Партийна хиналтада коммунистнууд, партийнабэшэ эдэбхитэд үсөөн хабаадуулагдана.

КПСС-эй Уставаар партийна эхин организацинуудта ехэхэн эрхэнүүд үгтэдэг байна. Тэрэнэй нэгэниинь — захиргаанай ажал ябуулгые хинаха эрхэ. Энэ эрхэеэ зүбөөр, хүсэдөөр, ажал хэрэгэй аша туһада хэрэглэхэ гээшэ партийна эхин организацинуудай дайшалхы шадабари, үйлэдбэридэхи нүлөөнь дээшэлүүлхэ шухала аргануудай нэгэн юм.

Д. ЦЫБИКЖАПОВ,
манай корр.

МОСКОВСКО ОБЛАСТЬ. А. Н. **Костяковой нэрэмжэтэ Гидротехникын ба мелиорациин бүхэсоюзын шэнжэлгын институт һубаг каналнуудта хэрэглэгдэхэ пластмассаар ба керамическа материалнуудаар бүтээгдэһэн сорго табиха шэнэ машинануудые зохёогоо.**
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ДМТ-1400 гэжэ машина.

ТАСС-ай фотохронико.

АДУУЛГА, ХАРУУҺАЛГЫН АША

Һүүлэй үедэ бэлшээри, сабшалан бүри һайжараа. Колхоз, совхозуудай мал һүрэг үдхэн тунга ногооной амта шэмэ абажа, шадал тэнхээгээ нэмэжэ, тобир тарган боложо захалаа.

Доодо-Голой һаалиин фермын мал һүрэгынь зунайнгаа бэлшээридэ гараһаар үнинэй. Эндэхи мал адуулагшад малай баян дүй дүршэлтэй зонууд гэжэ Үдынгөө колхоз соо суутай юм. Тэрэньшье гайхалгүй. Малаа үдэр һүнигүй бэлшээриин һайниие бэдэржэ байжа адуулһанай ашаар эндэхи һаалишад һү һаалгаар хахад жэлэйнгэ түсэб амжалтатайгаар бэелүүлээ.

Тус фермэ хамта 163 һаамхай үнеэдтэй. Сүүдхын 1200 гаран килограмм һү һаажа гүрэндөө тушаана. Түнхаришагүй ажалаараа олондо мэдээжэ болоһон Дарима Жамсуева үнеэн бүриһөө сүүдхын хахад пүүдһээ доошо бэшэ һү һаана. Олон удаан жэлдэ һаалишанаар хүдэлжэ байһан энэ эхэнэр эршэтэ ажалайнгаа түлөө жэлһээ жэлдэ Хүндэлэлэй грамота болоод, элдэб шангуудта хүртэжэл байдаг.

Фермын үнеэд шадал тэнхээгээр яһала һайн. Үнеэдтэ талхатаряанай зүйл үгтэнэ. Нэгэ литр һүндэ 200 грамм концентрат хүртэнэ.

Тиихэдэ энэ фермын зэргэ тугал харууһалжа байдаг Пунцык Дулма Дамбажалсановагай ажалые тэмдэглэнгүй гарахын аргагүй. Мүнөө 40 тугал харууһална. Тугалнуудынь тобир тарганууд. Сүүдхэ бүри шагнүүрээ горитойгоор нэмээнэ. Зүлгэ һайн ногоотой газарыень шэлэн бэлшээжэ бэлшээдэг. Гадна саг болзор соонь уһалаад, амаруулаад байхадань, тугалнууд тангаршаалдангүй яхалдаа. Зургаа һаратай болоторнь харууһалаад, бэшэ хүнүүдтэ тушаажа үгэдэг гуримтай. Тиигээд нарай тугалнуудые тушаажа абана.

Ц-Д. ШАГЖИЕВ.
Хори.

АЙМАГАЙ ЯАРМАГ

Аймагай түб Бэшүүр тосхондо промышленна эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдаха яармаг болобо. Бэшүүрэй райпотребсоюз, Заганай, Охин-Булагай совхозрабкоопууд яармаг дээрэ бүд бараа, гутал, хубсаһа болон хүн зоной хэрэглэхэ бусад шухала зүйлнүүдые элбэгээр асарһан байна.

Ехэнүүд магазинуудта олдодоггүй элдэб хубсаһан эндэ асаргадажа, наймаан ехээр гүйбэ. Мүн эдеэ хоолой зүйл наймаанда элбэгээр гаргагдаа.

Аймагай худалдаа наймаанай газарнууд яармагай үдэрнүүдтэ хори гара мянган түхэригэй эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдаба.

И. ТКАЧЕВ.

ШУХАЛА АСУУДАЛ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭНЭ

Һаяшаг Ара-Хэрээтын сомоной Соведэй сесси дээрэ үбһэ хуряалга тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Сомоной Соведэй хүдөө ажахын комиссиин түрүүлэгшэ А. С. Бутаков, «Дружба» колхозой инженер С. Е. Поздняков гэгшэд тус колхозой үбһэ хуряалгада хэр зэргэ бэлэн болоһон тухай элидхэһэн байна.

Колхозой ниитын малда һайн тэжээл бэлэдхэхэ асуудал тон харюусалгатай хэрэг. Энээндэ колхозой бүхы табан отделени бэлэдэһээр үнинэй юм. Үбһэ хуряалгада хэрэглэхэ бүхы техникэ бэлэн болгогдоо. Отделени бүхэн гар тармуур, асануудые бэлдээ. Колхозой правлени партийна организацитай хамтаран, үбһэ хуряалга дээрэ ябуулагдаха социалис мүрысөөнэй дүрим болон һайн ажаллагшадта олгохо нэмэлтэ түлөөһэнэй гурим баталжа, колхозой бүхы гэшүүдые танилсуулаа.

«Дружба» колхоз бүхыдөө 1100 га сабшалангай газартай юм. Хабар эртэһээ уһанай газар һайнаар уһалагдажа, мүн бороо хуратай байһан дээрэһээ ногооной ургаса яһала һайн. Колхозой гэшүүд малай тэжээлдэ модоной ногоон мушэр үнихэнэй бэлэдхэжэ эхилһэн байна. Мүнөө тус колхозой тэжээл бэлэдхэхэ хоёр звено таряанай мужаа, хонхор жалга, ойн соорхой гэхэ зэргэ газарнуудаар ургаһан ногоое сабшажа эхилээ. Энэ хадаа колхоздо хэдэн зуугаад центнер нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхэдэ арга нүхэсэл олгохо байна. Эдэ звенонуудай мэдэлдэ морин косилка, тармуур үгтэһэн байха юм.

Колхозой малшад, һаалишад өөһэдынгөө хүсөөр модоной ногоон мушэр бэлдэжэ, тусхай сарай доро хатаажа абана.

Хаяа, Елань, Хуурай-Горхон гэхэ зэргэ газарнуудтахи сабшалан дээрэ хуряагдаһан үбһэ тэжээлээ тракторай шарга дээрэ сомоохо тухай заабари бригада бүхэндэ үгтөө. Энэ хадаа үбһэ тэжээл гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряахада, мүн тэрэниие малай байрада зөөхэдэ һайн арга боломжо олгохо байна.

Сесси дээрэ үгэ хэлэһэн депутадууд болон эдэбхитэд үбһэ хуряалгада бэлэдхэлэй зарим дутагдалнуудые элирүүлэн, тэрэниие дары заһаха тушаа дурадхалнуудые оруулһан байна.

Адууһа малдаа элбэг тэжээл бэлдэхэ асуудал тон харюусалгатай хэрэг. Энэ шухала ажахын кампаниие амжалтатайгаар үнгэргэхын түлөө сомоной Совет, тэрэнэй депутадууд, эдэбхитэд ехэхэн анхаралаа хандуулжа байна.

Н. КУРТОШИН.
Бэшүүр.

АРГА БОЛОМЖООР ЕХЭ

Ороһо тараа болон мал ажалай продукци бүри ехээр үйлэдбэрилдэг болохо таатай зохид эрхэ байдал Кабанскын аймагта бии юм. Имагтал мелиораци үргэнөөр хэрэглэдэг болохо шухала. Мүнөө аймагай совхозууд хамта дээрээ 69.184 гектар элдүүриин газартай юм. Тэрэ тоодо 43.849 гектар таряалан, 12.078 гектар сабшалан, 13.055 гектар бэлшээри. Энэнь тон бага, хэрэглэмжыень ханганагүй.

Харин тиихэдэ үнэтэ үтэгжүүлгэ болохо торфоор баян 35 мянган гектар намаг газар аймагта хэрэглэгдэнгүй хэбтэһээр. Хайшан гэжэ энэ талмайе ажахын аша туһада хэрэглэдэг болохоб, ямар аргаар оороһо болон бусад ургамалнуудай үндэр баян ургаса туйлахаб —энээн тухай ехэ хөөрэлдөөн КПСС-эй Кабанскын, райкомой пленум дээрэ һаяхан болобо. Партиин Центральна Комитедэй майн Пленумэй дүнгүүд болон аймагай партийна организациин зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Табан жэлэй туршада 3.844 гектар намаг газар хатааха, 100 гектар саад, огородуудые уһалха, модонһоо сэбэрлэжэ, 2044 гектар таряалан, 1400 гектар сабшалан элдүүрилдэг болохо гэжэ шиидхэгдэбэ. Тэрэшэлэн 4800 гектарта олон жэлэй ногоо таригдаха болоно.

Торф хэрэглэлгэдэ ехэхэн анхарал хандуулагдана. Тэрэниие минеральна үтэгжүүлгэтэй холижо, компост болгоод хэрэглэхээр хараалагдана. Иимэ дүй дүршэл тус аймагта хэрэглэгдэдэг юм. «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй районой отделени үнгэрһэн жэлдэ Кабанскын совхоздо 11.500 тонно компост бэлдэһэн байгаа.

В. СЕКЕРИН.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

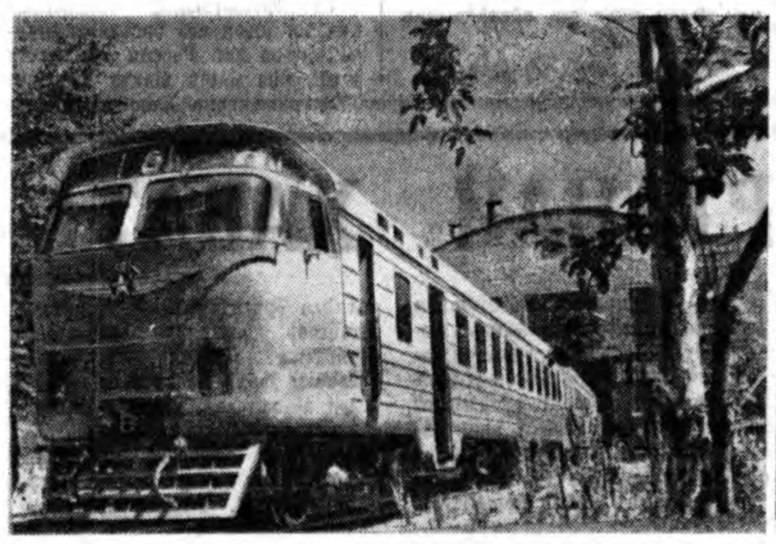

Ригын вагон бүтээдэг заводой шэнэ техникын цех сооһоо ДР-2 гэжэ дизель-поезд шалгагдаад гаража ябана. Энэнэй двигательнүүд вагоной досоонь бэшэ, харин доронь тодхогдонхой. Шэнэ приборнууд ямаршье аюулгүйгөөр ябаха арга хангана. Энэ поезд час соо 120 километр хүрэтэр ябаха юм.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ДР-2 гэжэ шэнэ дизель-поезд заводой террритори дээрэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Луганска эмаль бүтээдэг Артемой нэрэмжэтэ завод. Зураг дээрэ: түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ заводой коллективэй бүтээн гаргадаг болоһон шэнэ түхэлэй продукци. Технолог З. З. Олейникова продукциин шанар шалгажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

РЕСПУБЛИКЫН ҮНИНЭЙ АВИАТОР

Улаан-Үдын аэропорт ерэһэн хүн бүхэн самолёдуудай гоё һайханиие хаража һонирходог. Зүгөөр эдэнэрые саг сагтань ниидүүлхэ, буулгаха гээшэ баһал өөрын онсо илгаатай. Эдэниие ударидадаг, хүтэлбэрилжэ байдаг диспетчер сүлөө забдагүй, иишэ тиишэнь заабари үгэжэ байба.

— Хаанаһаа. Түнхэнһөө гү? Самолёдоо буулгахыетнай зүбшөөнэб,—гэжэ эндэ диспетчерээр хүдэлжэ ябаһан Петинов харюусана.

Хэдыхэн минутын үнгэрөөд байхада, диспетчерэй сонхо доогуур пассажирнуудай тэрэ самолёт үнгэрнэ. Энээнэй удаа диспетчер радиолокатор дээрэ ниидэлгэдэ бэлэн болоһон самолёдой хойноһоо хараад абана...

Республикын үнинэй авиаторнуудай нэгэн—Ломбо Сергеевичые манай республикын нютаг нугада һайн мэдэхэ. Ломбо Сергеевич 1937 ондо Улаан-Үдын аэроклубай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн тусхай һургуули дүүргэжэ гарапан юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо аэроплан жолоодожо, республикын нютаг нугануудта ерэдэг байһан. Тиихэдэ Баунт. Яруунa, Хори, Баргажан болон бусад нютагуудта агаараар түрүүшын харгы гаргалсажа, нютаг бүхэнэй ажалшадые, илангаяа багашуулые, ехэтэ һонирхуулдаг байгаа. Нүхэр Петинов һүүлэй жэлнүүдтэнь санитарна самолёт жолоодожо, үбшэн зониие зөөдэг болоһон юм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ сэрэгэй лётчик болоод ябахадаа, һүни, үдэрые мэдэнгүй, дайсанай самолёдуудтай агаарта дайлалдаһан намтартай.

Мүнөө Ломбо Сергеевич авиацитай хуби заяагаа холбоһоор гушаад жэлээ болоно ябана. Һүүлэй жэлнүүдтэ Улаан-Үдын аэропортдо диспетчерээр хүдэлжэ байнхай. Харюусалга ехэтэй энэ хүдэлмэреэ табан хургандаал мэдэхэ болоһон Петинов республикын нютаг бүхэндэ, мүн бусадшье городуудта пассажирска ашаанай самолёдуудые графигайнь ёһоор ябуулжал байдаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: диспетчер Л. С. Петинов ажалдаа.

О. БЕРЕЗКОВ.

Николай ПАТОЛИЧЕВ,
СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министр

СССР-эй ГАДААДЫН

Гадаадын худалдаа наймаан Советскэ Союзай арадай ажахын шухала һалбаринуудай нэгэн болоно. Гадаадын наймаанай эрьесын хэмжээнэй, мүн тэрэнэй бүридэлэй талаар СССР мүнөө түрүү гүрэнүүдэй зэргэдэ оронхой.

СССР-най 100 шахуу оронуудтай гадаадын наймаа саг үргэлжэ хэнэ. Тэрэ тоодо 73 оронтой правительстванууд хоорондын худалдаа наймаанай хэлсээнэй үндэһөөр харилсана. Советскэ Союзай гадаадын наймаанай эрьесэ 1965 ондо 14,6 миллиард түхэриг болоһон. Энэ тоо гадаадын дэлхүүртэй СССР-эй харилсадаг, улам түргөөр ургажа байгаа экономическа холбоо барисаанай хэм хэмжээе зарим талаарнь лэ элирхэйлэн харуулна. Хэдэ хэдэн оронуудай промышленностьтай үйлэдбэриин сэхэ харилсаа тогтооһон, хилын саанахи институдуудтай, конструкторска бюронуудтай эрдэм техникын асуудалаар холбоо байгуулһан, үйлэдбэриин талаар гүрэнүүд хоорондын хамжаа тогтооһон ушарнууд —наймаанай хэрэг түргөөр хүгжөөхын хажуугаар, СССР-эй гадаадын харилсаанда хэрэглэгдэдэг шэнэ түхэл формонууд болоно.

СССР-най гадаадынгаа холбоо барисаа хүгжөөхын хажуугаар, худалдаа наймаа эрхилдэг хүсэтэ гүрэн болоһониинь тушаан болоһон, саг зуурын үзэгдэл бэшэ байна. Энэнь түбхын түрүүн Советскэ Союзай экономикодо, эрдэм болон техникын хүгжэлтэдэ, байгаалиин баялигуудые шэнжэлэн ашаглалгада болоһон асари ехэ, гүн гүнзэгы хубилалтануудай гэршэ жэшээ мүн. Советскэ Союз мүнөө экономическа ехэ хүсэ шадалтай болонхой. Энэ ушар гадаадынгаа худалдаа наймаанай арга боломжые, алас саашанхи хараа түсэб тодорхойлхо хэрэгтэ шиидхэхы үүргэ дүүргэнэ.

Нүгөө талаһаа, СССР-эй гадаадын наймаан гадаадын харилсаа холбоо хүгжөөлгэдэ туһа хүргэнэ. Наймаа хэхые хүсэһэн бүхы оронуудтай тэгшэ эрхэтэй, алишье таладаа ашагтай худалдаа наймаа эрхилһэнэй үндэһөөр уласхоорондын ажалай хубааралгын аша үрые бүхы талаарнь хэрэглэхэ ябадал—манай ороной худалдаа наймаанда баримталагдан бэелүүлэгдэдэг хараа шугам хододоо байһан юм, байхашье.

* * *

Худалдаа наймаанай талаар Советскэ Союзай ехэ ханинар болоһон социалис оронуудтай СССР-эй хэдэг наймаанай хэрэг илангаяа амжалтатайгаар хүгжөөгдэжэ байнхай. Эдэ оронуудтай хэдэг худалдаа наймаанай хэмжээн 1965 ондо 10 миллиард түхэригэй болоһон, харин СССР-тэй тэдэнэй хэдэг наймаанай хубинь 70 процент шахуу болоһон юм. Гэхэтэй хамта зарим оронуудтай хэдэг наймаанай далайса хэмжээн улэмжэ һонирхолтой. Жэшээлхэдэ, ГДР-тэй СССР-эй хэдэг наймаанай эрьесэ 1965 ондо 2,4 миллиард түхэригэй болоһон, энэмнай дэлхэй дээрэхи эгээн ехэ эрьесэнүүдэй нэгэн байһаар.

Чехословаки СССР-тэй наймаа хэдэг хоёрдохи ехэ ханинь болоно. Энэ оронтой хэгдэдэг худалдаа наймаанай эрьесэ 1965 ондо 1,76 миллиард түхэригтэ хүрэһэн юм.

Европын социалис оронуудтай СССР-эй хэдэг экономическа харилсаан гансал худалдаа наймаагаар хизаарлагданагүй. Һүүлэй жэлнүүдтэ арадай ажахын 1966—1970 онуудай түсэбүүдые тааруулан табихын тула эдэ оронуудай хоорондо, СЭВ-эй оршом соо хэдэ хэдэн консультаци эмхидхэгдэһэн. Тиигэһэнэй үндэһөөр худалдаа наймаанай табан жэлэй хэлсээ баталһан ушар социалис оронуудай хоорондын экономическа харилсаа холбооной шэнэ шатын эхин болоно.

Хүгжэжэ байгаа оронуудтайшье СССР-эй хэдэг наймаанай эрьесэ түргөөр үргэдэнэ—1958 ондо 800 миллион түхэригэй хэмжээтэй байһан аад, 1965 ондо 1.775 миллион түхэригтэ хүрөө. Эдэ оронуудтай хэгдэдэг наймаанай хүгжэлтые тайлбарилан харуулхын тула, хэмжээнэйнь түргэн ургалтаһаа гадна, мүн ассортиментынь улам үргэдхэгдэжэ бай-һые, олохон янзын эд товар худалдаг, худалдан абадаг эдэ оронуудай удха шанарай улам ехэ болоно бай-һые дурдаха ушартай бологдон. 1965 ондо СССР-эй худалдаа наймаанай эрьесын 12 процентнь тус оронуудтай хэгдэһэн наймаанай хубинь хүртэһэн байгаа.

Харилсаа холбоогоо үргэдхэхэ шухалада тоолодог, хүгжэжэ байгаа оронуудай зариман, жэшээлэн хэлэбэл, Инди СССР-тэй наймаа ехээр хэдэг оронуудай зэргэдэ дэбжэжэ байнхай. Экономистнуудай сэгнэһэн ёһоор, Инди ойрын сагта мантай 500 миллион түхэригэй наймаа хэдэг болохо аргатай. Арабуудай Нэгэдэмэл Республика ба бусад хэдэн оронуудтай СССР-эй хэдэг худалдаа наймаан амжалтатайгаар хүгжэнэ.

Промышленна хүгжэнги оронуудтай СССР-эй хэдэг худалдаа наймаанай эрьесэ 1958 ондо 1,2 миллиард түхэригэй байһан аад, 1965 ондо 2,8 миллиард түхэригтэ хүрэһэн гэхэ гү, али һүүлэй долоон жэлэй турша соо 2,3 дахин нэмэһэн байна. Совет худалдаа наймаанда эдэ бүлэг оронуудай эзэлдэг удельнэ хэмжээн мүн зарим тэды нэмээ—1958 ондо 1... процент байһан аад, 1965 ондо 2... шахуу процент болоо. Энэ бүлэг оро...

ҮЙЛЭДБЭРИИН ЗАЛУУРШАН

ЗУРАГЛАЛ

Стол дээрэ — элдэб олон тоо, баримтанууд, дурадхал, hанамжын тэмдэглэлнүүд, технологическа картануудай схемэнүүд, техническэ литературын номууд болон продукциин жэшээтэ зүйлнүүд. Эдэ шухаг саарhанууд хэдэн үдэрэй туршада дэлгээтэй байна. Эртын үглөөнhөө орой hүни болотор тэдээн дээрэ шалаха эсэхые мэдэнгүйгөөр тонгойжо, шанаагаа тулан зогсожо байhан хүнэй нюур шарайда — ухаан бодолоо айхабтараар хурсадхан, гүнзэгы ехээр hанаата болоhоной тэмдэг. Энэмнай хэн бэ? Мяха-консервын комбинадай колбаса үйлэдбэрилгын заводой технолог Василий Федорович Волков.

Хэдэн үдэрэй урда тээ заводой директорэй кабинет соо яаралтайгаар шиидхэгдэхэ ёhотой, хойшолуулашагүй нэгэ иимэ асуудал зүбшэгдэhэн байгаа. Комбинадай мяха хүргэлгын түхеэрэлгэ соо колбаса үйлэдбэрилгэдэ хэрэглэгдэнгүй хэдэн тонно гахайн тарган мяхан сугларшанхай хэбтэбэ ха. Колбаса үйлэдбэрилгын завод тэрэниие дууhан хэрэглэжэ шадахагүй байба.

Хайшан гэжэ, ямар оньhото, бүтээсэтэ аргаар сугларhан мяхые дууhыень ашаглахаб гэhэн тон шухала зорилго Василий Федорович Волковой үмэнэ табигдаба. Дүй дүршэл болон ухаалан зохёохы бэлиг түгэлдэр мэргэжэлтэ нүхэртэ комбинадайхид дэмы найдаагүй, тусхай даабари үгөөгүй байха. Яахалааб гэхэдэ, Василий Федорович нэгэтэ бэшэ технологическа гуримуудые оньhожоруулан hайжаруулhан алдартай.

Энээнhээ урда жэлнүүдтэ В. Ф. Волков заводой эдэбхитэ нүхэдтэй нягта хани барисаа байгуулжа, колбаса үйлэдбэрилгэдэ хэрэглэгдэхэ мяхые түргэнөөр дабhалалгын шэнэ технологи ухаалан зохёожо, ажал дээрээ бэелүүлhэн. Энээнэй ашаар мяха дабhалха технологиин саг 2,5 дахинаар түргэдхэгдөө. Мүн продукци үйлэдбэрилгын шанар hайжараа.

Мүнөө Василий Федорович колбасагай зүйлнүүдые үндэр температурада түргэнөөр буйлуулха технологи зохёохые оролдожо байна ха юм.

— Зай, бүтэхэ шэнги байна гү? — гээд заводой директор Василий Федоровичто хандаба. — Юун гэжэ hананат?

— Бүтэнтүй яахаб, заатагүй бүтэхэ, — гэжэ үүсхэлшэ технолог зоримгойгоор харюусаба.

Дурадхагдаhан рецептураар хэгдэhэн колбасагай зүйлнүүд технологой hанаhанда хүрэбэгүй. Нэгэ гэбэл — үнгөөр муу, хоёр гэбэл—дан тарган шанартай байба.

Василий Федорович технологическа заабаритай номые голонгёор хажуу тээшэнь орхижо, шэнэ рецептура тухай hанамжаяа хэлэжэ оробо. Үдэр hүнигүй ажаллаба. Элдэб олон тоо, баримтануудые ухамайлба, шалгаа. Орёо нарин туршалгануудые хэбэ.

Саг сахилгаан хурдаар зуралзан үнгэржэ, колбасагай шанар шалгалгын хаhа тулажа ерэбэ. Комиссиин гэшүүд туршалгын колбаса ехээр hонирхон амталжа үзэhэнэйнгөө hүүлээр, бултадаа нэгэл hанал бодол: «Дары үйлэдбэрилхэ хэрэгтэй. Ehоорхон хоол!» — гэлдэжэ баяртайгаар мэдүүлбэ.

Иимэрхүү шухала ухаалан зохёохы технологическа арга боломжонуудые коммунист Василий Федорович Волков үйлэдбэридэ үсөөн бэшээр нэбтэрүүлhэн түүхэтэй. Тэрэнэй дурадхалаар хэгдэhэн колбасагай зүйлнүүд наймаанда ехэ гүйсэтэй байба. Шэнэ технологиин ёhоор колбаса хэхэдэ, 270 тонно гахайн мяхан нөөсэлэгдөө, колбаса үйлэдбэрилэн гаргалга 2 процентээр дээшэлээ, 600 центнер колбаса түсэбhөө гадуур үйлэдбэрилэгдэhэн, заводто хахад миллионhоо дээшэ түхэригэй арьбалалта хэгдэhэн байха юм.

Василий Федорович өөрынгөө шалгархы ажалай баян дүй дүршэлые ганса бэедээ хадагалжа байнгүй, сугтаа хүдэлдэг, мүн хани нүхэдтөө дамжуулан үгэжэ байдаг заншалтай.

Үнгэрhэн жэлдэ Монголой Арадай Республикын Улаан-Баатарай мяханай комбинадайхидай колбаса үйлэдбэрилхэ хэрэгтэ туhаламжа үзүүлхые гүйхэдэ, Василий Федорович нэн түрүүн эдэбхи үүсхэд гаргаа, бэлиг шадабаряа харуулаа hэн.

Хабатай бэрхэ технологой хүмүүжүүлэн мэргэжүүлhэн хүнүүдэй тоодо заводой мэдээжэ хүдэлмэришэд, Социалис Ажалай Герой Клавдия Филиппова, түрүүшүүлэй нэгэн Раиса Мазаева гэгшэд оролсон, дүршэлтэ багшынгаа алдар нэрэ суурхуулhаар.

...Орой hүни. Баглагар харанхы. Технолог Василий Федоровоч Волковой таhалгын сонходо hаруул гэрэл үни удаан унтарнагүй. Тэрэ стол дээрэ толгойгоо доро тонгойлгон, ямаршье орёо тоо бодоно, удха түгэлдэр шэнэ рецептура ухамайлан зохёоно. Иигэжэ эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр эдэбхитэ технолог урдаа табиhан зорилгонуудаа шиидхэжэ, баян дэлгэр байдалай түлөө халуун зүрхөөр эрмэлзэн, бэлиг хабаяа туршана.

Г. ХАРЧЕНКО.

„Бодожо үзэхөөр болоhон хэрэг“ гэhэн статья хэлсэнэбди

hАЙН ПРОЕКТ ЗОХЁОГДОДОГ БОЛОХО

Манай проектнэ конторо өөрынгөө гол ажалhаа гадуур аймагуудайнгаа центртэ баригдаха Соёл культурын байшангуудай проект зохёодогбди.

Үнгэрэгшэ hарын арбаадаар «Буряад үнэн» газетэдэ толилогдоhон Б. Аюшинай статья дотор яhала hонирхолтой hанамжа дурадхалнуудые уншаа hэм. Үнэхөөрөөл хүдөө нютагуудтахи клуб болоод Соёлой ордонуудые барихадаа, энээнhээ урагша ехэл алдуу эндүү гаргадаг байгаа. Энэ юун дээрэhээ ехэнхидээ гарадаг байгааб гэхэдэ, колхоз, совхозуудай барилгашад өөhэдөөл «инженернүүд» болоод, уран гараа гаргадаг байгаа бшуу. Тиин тусхай мэргэжэл, эрдэмгүй зон зарим тэды алдуу эндүү гарганoccгүй яахаб.

Урда жэлнүүдтэ дабтагдадаг алдуунууд хойшодоо гарахагүй аабза гэжэ найдагдана. Юуб гэхэдэ, мүнөө шэнэ проектнүүд аргагүй наринаар зохёогдоно. Манай городой технологическа институдта барилгын факультет нээгдэнхэй. Тэндэhээ жэл бүри дээдэ hургуулитай мэргэжэлтэд олоор гарахань. Хүдөө нютагуудташье тэдэ олошорходоо, барилгануудай шанарые дээшэлүүлхэ ха юм. Манай проектээр hаяын сагуудта Кабанск, Хоринск, Сосново-Озерск, Загарай тосхонуудта, Хяагтада гоё hайхан Соёлой ордонууд баригдаха байна.

Эдэ байшангууд дотор орохододо, Б. Аюшинай дурдаhан дутуу дунданууд усадхагданхай байха, харин манда туhатай hанамжануудыень ажал дээрээ заатагүй хэрэглэхэбди.

Манай проектээр хараалагдаhанай ёhоор, тус ордон хоёр дабхар, дүрбэн зуун хүнэй hуурита шулуун гэр юм. Ендэрэйнь талмай дээшээ үндэр, үргэн байха. Энээн дээрэ хүн зоной hонирхон харамаар, нариншье, мүн үргэн формадтайшье фильмүүдые табижа болоно. Гадна ендэр дээрэхи бүхы оньhото механизмууд болоод, гэрэлэй түхеэрэлгэнүүд шэнэ техникын ёhоор табигдаха юм. Уужам фойе, хэдэ мянган номой багтахаар библиотекэ болоод, хоёрдохи дабхарта элдэб уран hайханай кружогуудай ажаллаха таhагууд болоод, хаpалгын бага зал нээгдэхэ.

Барилгын ябажа байхада манай тусхай мэргэжэлтэн хаража, ударидажа байха юм. Эдэ байшангуудаа бодхохо газараа тон hайнаар, шэлэжэ, хаража үзэхэ гээшэ шухала хэрэг гэжэ бидэ тоолодогбди. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, эдэ Соёлой ордонууд үүдэнүүдээ сэлихэдээ, олониитэ хүдөө нютагуудайхидайнгаа али бүхы эрилтые гүйсэд хангажа шадаха байха.

Э. ШОДОНОВ,
«Бургражданпроектын» ахалагша инженер.

Мандашье хамаатай

Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Буянто Аюшин мэнэ hаяхан «Буряад үнэн» газетын нэгэ хуудаhанда хүдөөгэй соёлой ажал хүдэлмэри тухай, клуб, ордонуудай байра байдал, барилганууд тухай тон зүбөөр, эгээл саг дээрэнь бэшээ гэжэ hанагдана.

Манай Баргажанай аймагта газар бүхэндэ клубууд ехэ олон юм. «Бодожо үзэхөөр болоhон хэрэг» гэжэ статья соо хэлэгдэhэн hанамжа дурадхалнууд, дутуу дунданууд манай аймагайшье соёлой хүдэлмэридэ сэхэ хамаатай. Жэшээлхэдэ, бригада, отделенинүүд дээгүүр байhан хуушан клубууд мүнөөшье болотор гансал хаpалгын залтай байhаар зандаа. Иимэ клубуудые ехэ болгожо, элдэб таhалгануудые нэмэжэ бариха ёhотой байнабди.

Аймаг доторнай Дэрээнэй, Аргадын совхозуудай клубууд шэнэлэгдэжэ баригдахаhаа гадуур гримдэлгын, фойе г. м. таhалгануудаар нэмэгдэжэ баригданхай. Клубуудые уужам болгохоёо гү, али ерэхэ жэлнүүдтэ ордонуудые шэнээр барихадаа, ендэрыень штукатурдажа болохогүй гэжэ тон зүб эндэ бэшээтэй.

Партиин XXII съездын, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозууд 1965—1967 онуудта шэнэ клубуудые бариха түсэбтэй аад, мүнөөдэршье хүрэтэр энээн тухайгаа hаналаа табяагүй байhаар. Гансал хаpалгын залтай эдэ колхозуудай клубууд дархиилдажа байhаар.

Олохон нютагуудаймнай клубууд хүнэй нюдэнhөө аллагдажа байна. Тэдэнээ тусхай ээтэй болгожо, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта гурим журамдань оруулха байнабди.

Ерэхэ табан жэлэймнай түсэбүүд ехэ. Шэнэ Соёлой ордонуудые барихадаа, статья соо хэлэгдэhэн бодолнуудые заатагүй хэрэглэхэбди.

Д. ШАГДАРОН,
Баргажанай аймгүйсэдкомой соёл культурын таhагые даагша.

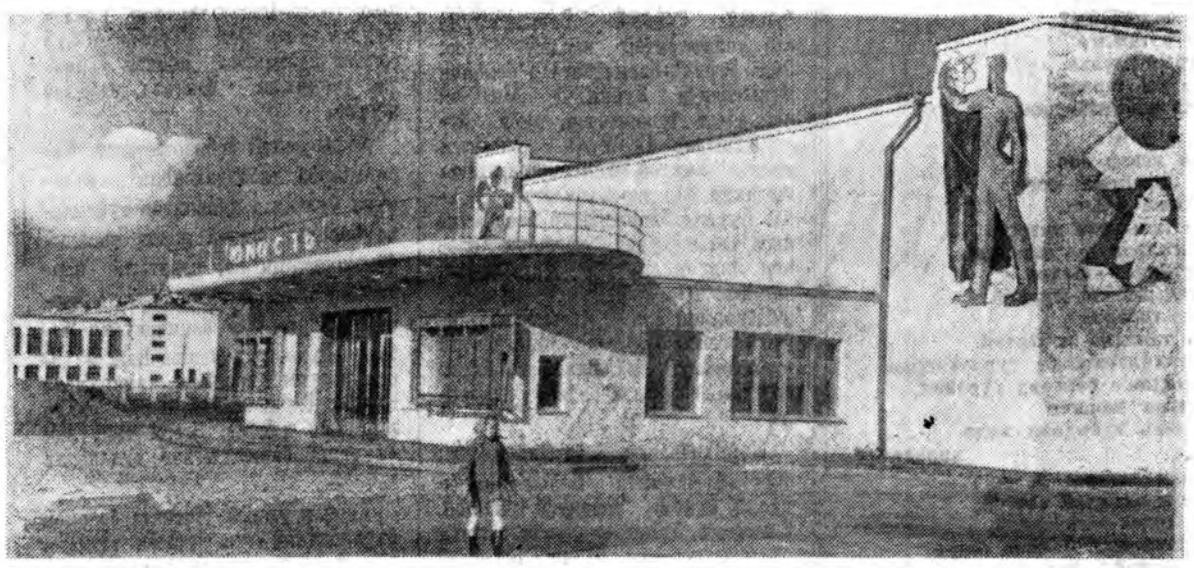

Сэлэнгын целлюлозо-картонно комбинадай хүдэлмэришэдэй поселогто шэнэ гэрнүүд бодожол байна. Тэндэ соёл культурын болон ажаhуудалай хангалгын байшангууд баригданхай. Энэ зураг дээрэ: хүдэлмэришэдэй поселогто hаяхан баригдаhан үргэн экрантай кинотеатр.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ФОТОРЕПОРТАЖ

БҮРЭН-ГОЛОЙ СЭНГЭЛИГТЭ

Хадын хабшал гудамжаар хангай баян тайгын гүнhөө үняар татан, хүхэ манан тунана. Мундаргануудай шобхо үндэр оройнууд огторгойе харбана. Буурал Саяан уулын хүбэн сагаан хүнжэл hөхэгдэн, зунай шэнжэ ерээ.

Эдэ үдэрнүүдтэ Ахын hурагшад зунайнгаа амаралтада гаража хүхюутэй. Тэдэнэр лагерьта ошожо, амаралтаяа аятай зохидоор үнгэргэнэ.

Бүрэн-Гол. Эндэхи эхин hургуулиин дэргэдэ пионернүүдэй лагерь жэл бүхэндэ нээгдэдэг. Зунай сагта үхибүүдэй эндэ амархада даншье hаа зохид. Тунгалаг hайхан агаар, арюун уhата аршаан булаг, үнгын сэсэг, үрэ жэмэс. Лагерьта ерэhэн үхибүүд байгаалиингаа үзэсхэлэн hайханиие хаража сэдьхэлээ сэнгүүлнэ.

Үглөө эртэ үхибүүд линейкэдээ сугларжа, Улаан туг үргэгдэн, горно, барабанай дуун ой тайга сууряатуулан зэдэлүүлнэ. Эдеэлэлгын hүүлээр эдир багашуул хаана ошохо, юу хэхэ байhан түсэбэйнгөө ёhоор тэрээндэ бэлэдхэнэ.

Лагериин начальник Мария Игнатьевна Истомина отрядтайгаа хамта Мори-Баряаша гэжэ булагые үзэн гараба. Энэ булаг үбэлдөө хүрэдэггүй уhатай юм. «Улаан Аха» колхоз тус булаг дээрэ гидроэлектростанци бариха бэлэдхэлтэй. Булагай уhанай хүсөөр электрын элшэ хүсэнэй үгтэхэ байhаниие хүүгэд ехээр hонирхобо. Булагые үгсэн үшөө дээшэлхэдэ, тэрэнэй уhан бүришье hаа түргэн, сохилуур ехэтэй. Тиигэжэ ябаhаар хүүюур дээрэ хүрэжэ ерэбэд. Тэндэ зураг дүрэеэ абхуулhан байна.

Тэрэ үдэр хэмгүй халуун байба. Үхибүүд эсэхэ сусахые мэдэнгүй ябажа, «Улаан Аха» колхозой хирпиисэ сохидог газарта хүрэбэ. Тэрэ колхоз мүнөө жэл 50 мянган хирпиисэ гаргаха түсэбтэй. Тэндэ хүдэлжэ байhан хүнүүдэй ажалтай танилсан hонирхоо.

Мундаргын аглаг үндэр орой дээрэ гаража, зүг бүхэнөө харахадань хэды hайхан байгааб! Байгаалиин үзэсхэлэнтэ байдал эндэ харагдаба.

Аяншалгын hүүлээр лагерьта амарагшад үдэшэндөө Аха голой эрье ошожо загаhашална. Иимэ аяншалга хирэ хирэ болоод лэ эмхидхэгдэнэ. Эдир багашуул иимэ аяншалгануудай болохые ехээр хүлеэнэ. Хүүгэд хүхюугэйгээр амарна лагерьтаа.

Энэ зураг дээрэ лагериинхид аяншалгада ябана.

Д. ДУГАРОВ.
фотонь авторай.

ЭРДЭМТЭЙ ЭМШЭЛЭГШЭД ХЭРЭГТЭЙ

hаяшаг республикын больницада врачнуудай эрдэм-шэнжэлэлгын болон ажал ябуулгын нэгэдэхи конференци үнгэргэгдэбэ. Конференци дээрэ тус больницын hүүлэй арбан жэлэй туршада ябуулhан ажалай дүнгүүдые согсолжо харahан байна. Эндэ республикын больницын, городой эмнэлгын газарнуудай, аймагуудай участогай больницануудай врачнууд, республикын Элүүрые хамгаалгын министерствын болон элүүрые хамгаалгын городой таhагай хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаба.

Буряадай АССР-эй Элүүрые хамгаалгын министр Л. Д. Мадыева врачнуудай конференциие нээхэ зуураа, Буряадай эмнэлгын түб болохо республикын больницые саашадаа хүгжөөхэ хараа зам тушаа тоггон үгэ хэлэбэ.

hүүлэй арбан жэлэй туршада республикын больницын ябуулhан ажал хүдэлмэри тухай элидхэл больницын главна врач Б. Х. Антохонов хэhэн байна.

1956 оной июнь hарада республикын больницын шэнэ байшан—терапевтын таhагай байра ашаглалгада үгтэhэн юм. Тэрэ үеhөө хойшо тус больницын дэргэдэхи поликлиникын, хирургиин, эхиргаанай, хүүгэдэй больницын болон уушханай туберкулёзой хирургиин байранууд удаа дараалан ашаглалгада оруулагдаhан байна. Тиигэжэ республикын ехэ эмнэлгын газарай байгуулагдаhан сагhаа хойшо үнгэрhэн энэ үе соо эмнэлгэ аргалалгын хүдэлмэри тоогойншье, мүн шанарайншье талаар нилээд хүгжөө. Байгша оной эхиндэ тус больница 610 хүниие хэбтүүлжэ эмшэлхэ оро байратай болоhон байгаа. Эмшэд, врачнуудай тоо нилээд олошороо. Хэрбээ 1956 ондо 18 врачтай байhан hаа, 1966 ондо 77 болоо. Тэрэнэй 27-ниинь эмнэлгын ординатура, аспирантура түгэсхэhэн, 5 врачнууд «РСФСР-эй габьяата врач», 17 хүниинь «Буряадай АССР-эй габьяата врач» гэhэн хүндэтэ алдар солодо хүртэhэн, 18 врачнууд «Элүүрые хамгаалгын отличник» гэhэн значогоор шагнагдаhан байха юм.

Үбшэнтэниие эмшэлхэ шэнэ арганууд ехээр хэрэглэгдэнэ. Бүхы эмшэлүүлэгшэдэй хахадhаа ехэнхинь хүдөө нютагуудай ажалшад.

Республикын больница одоо үе сагай медицинын эрдэм ухаанай түрүү зэргын эмнэлгые хэрэглэдэг, түхеэрэлгэ, техникээр түгэс хангагдаhан эмнэлгын газар болонхой. Эмнэлгын, шэнжэлгын хүдэлмэри ябуулхатаяа хамта, аймаг нютагуудай медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй эрдэм мэргэжэлые дээшэлүүлхэ, тэдэнэй болото ажалда туhалха талаар ехэ ажал ябуулна. Лаборантнуудые, рентгенэй технигүүдые, операциин сестрануудые болон бусад мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ, аймаг, районуудай врачнуудые мэргэжүүлхэ талаар республикымнай больница энэ үе соо hуралсалай бааза болоhон байна. Республикын больницын бааза дээрэ 327 врачнууд, үшөө олон дунда мэргэжэлэй эмшэд бэлэдхэгдээ. Больницын мэргэжэлтэд хүдөөгэй хүн зониие аргалха врачнуудта консультаци үгэжэ туhална. Иимэ туhаламжа үзүүлхын тулада түрүүндээ тус больницын врачнууд нэгэ-нэгээрээ хүдөө нютагуудта гарадаг байhан. Харин 1960 онhоо эхилэн врачнуудай комплексно бригаданууд гарадаг болоо. Шүдэ эмшэлхэ врачнууд болон технигүүдhээ бүридэhэн нүүдэл кабинет хүдөө нютагуудаар ябажа, бригада, фермэнүүд дээрэ ошожо, хүн зондо шүдэнэй эмшэлгын туhаламжа үзүүлнэ.

Конференцидэ хабаадагшад программа 27 асуудалаар республикын больницын врачнуудай элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсээ. Терапевтын, шүдэнэй үбшэнэй, офтальматологи, эндокринологиин туhаламжа үзүүлхэ эмнэлгын хүгжэлтэ ба зорилгонууд тушаа 6 элидхэл хэгдээ. И. Е. Витомская, Р. Р. Васильева болон бусад врачнуудай элидхэлнүүд эмнэлгын болон эрдэм шэнжэлэлгын ехэ удха шанартай байгаа. Нюдэнэй элдэб үбшэнүүдые аргалха, эмшэлхэ талаар мэргэжэлтэд Н. Б. Боянова, Т. П. Мошкович гэгшэд элидхээ. Шүдэ, үргэ, ама болон нюур талын элдэб үбшэнүүдые аргалха, эмнэхэ талаар өөhэдынгөө ажалай дүй дүршэл, үрэ дүн тухай врачнууд А. В. Филиппов, Э. В. Домбровская, О. М. Омбоева гэгшэдэй хөөрөөн нилээд hонирхолтой байгаа. Архида ороhон үбшэнтэниие, мүн хашагай энцефалит болон бусад үбшэнүүдые эмшэлэлгын дүй дүршэл тушаа невропатологууд И. А. Алексеева, Н. И. Жукова, В. К. Минаева, Е. А. Деркач элидхээ. Эхэнэрэй үбшэнтэнэй таhагта элдэб үбшэндэ операци хэжэ hайнаар эмшэлэгдэн эдэгэдэг байhан тушаа утаа hонин элидхэл врач А. А. Комарова хэбэ.

Тархиин нервын үбшэниие элирүүлхэ, эмшэлхэ арга тухай нейрохирургиин таhагые даагша С. С. Бороноев үгэ хэлээ.

Республикын ариг сэбэрэй байшангай главна врач В. Р. Бояновагай, республикын Элүүрые хамгаалха министерствын главна хирург В. В. Балдыновай, хүүгэдэй эмнэлгын Москвагай институдай аспирант Н. Е. Константиновагай, республикын больницын таhагые даагша К. Д. Шопхоев, А. И. Жалсараев гэгшэдэй элидхэлнүүд зүбшэн хэлсэгдэhэн юм.

Конференцидэ хабаадагшад медицинын шэнэ багажа түхеэрэлгэнүүдтэй танилсаба.

Республикын больницада түрүүшынхеэ болоожо үнгэрhэн врачнуудай эрдэм шэнжэлэлгэ, ажал ябуулга тухай энэ конференци эмнэлгын бодото хүдэлмэридэ ехэ удха шанартай байхаhаа гадна, тэрээндэ хабаадагшадта тон аша туhа хүргэбэ.

О. ОМБОЕВА,
республикын больницын шүдэ эмшэлгын таhагые даагша, медицинын эрдэмэй кандидат.

ХУДАЛДАА НАЙМААН

нуудай дундаhаа Финлянди, Англи, Франци, Япон, Итали, ФРГ СССР-тэй наймаа горитойгоор хэдэг оронууд болоно. hүүлэй жэлнүүдтэ ямар онсо ушарнууд болооб гэхэдэ, эдэ оронуудай олонхидтой хэгдэдэг худалдаа наймаан удаан болзортой, зарим ушарта буришье үргэн ехэ хэлсээнэй үндэhөөр хүгжөөгдэнэ.

Социальна ондо ондоо байгууламжатай, экономическа хүгжэлтын талаар адли бэшэ оронуудтай СССР-эй хэдэг худалдаа наймаанай харилсаанhаа харахада, алишье талалаа ашагтай туhатайгаар, тэгшэ эрхэтэйгээр наймаа хэхэ гэhэн бүхы оронуудтай тэрэнээ улам үргэдхэхөөр Советскэ Союзай бэлэн байдагые гэршэлнэ. Гэхэтэй хамта бусадшье оронууд, тэрэ тоодо баруун тээхи олонхи хүгжэнги гүрэнүүд, Советскэ Союзтай худалдаа наймаанайнгаа харилсаа үргэдхэхые, манай ороной үргэн ба аласай арга боломжоор ехэ дэлгүүр хэрэглэхые улам шухалада тоолодог болоожо байнхай.

Зүгөөр баруун тээхи зарим оронууд СССР-тэй хэдэг худалдаа наймаанайнгаа хэмжээе, бүридэлые хизаарлаха гэжэ хэдэн жэлэй үедэ ехээр hэдэhэн юм. Энэ политикын шалтагаан мүнөө hайн мэдээжэ, экономикодо ямаршье хабаагүй байна. Зариманай зүгhөө мүнөөшье үмэглэгдэдэг тиимэ политикын буруу hүрэhэниинь мүн лэ элитэ. Гэхэ зуура, Америкын Холбоото Штадууд ФРГ хоёр лэ иимэ харша политика баримталжа үргэлжэлhөөр. Теэд тэндэшье зарим тэды хубилалта болохо хэбэр шэнжэтэй.

* * *

СССР-эй экономикын хүгжэлтэнь гадаадаhаа худалдан абтадаг зүйлнүүдые: түхеэрэлгэ, промышленна түүхэй эд, арадай хэрэглэмжын эд бараа бүри үргэдхэхэ гэжэ манай ороной оролдодог байhанай гол шалтагаан болоно.

Гадаадын дэлгүүрhээ Советскэ Союзай худалдан абадаг эд товарай хэмжээн 1958 онhоо 1965 он хүрэтэрхи үе соо 1,8 дахин нэмэжэ, мүнөө 7.200 миллион түхэригэй хэмжээтэй болоо. Энэ импортын гол шэглэлынь —оронойнгоо экономико хүгжөөлгэдэ туhалха, хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжые бүрин хүсэд дүүрэнээр хангаха зорилго болоно.

Машинанууд, түхеэрэлгэнүүд гадаадаhаа СССР-эй худалдан абадаг зүйлнүүдэй дунда шухала hүүри эзэлнэ. 1965 ондо 2.400 миллион түхэригэй тиимэ хэрэгсэлнүүд худалдажа абтаhан байгаа. Энэмнай бүхы импортын гурбанай нэгэнhээ ехэ байна. Ондоогоор хэлабэл, СССР-най иимэ товарнуудые хамагhаа ехээр худалдан абадаг оронуудай нэгэн болоно. Гадаадаhаа худалдан абтадаг машинанууд целлюлозо-саарhанай, эдеэ хоолой, хүнгэн, химическэ ба бусад промышленностиин hалбаринуудта, тэрэшэлэн түмэр замай, далайн транспортдо шухала түхеэрэлгэнүүдэй талаар оронноймнай асари ехэ эрилтэ хэрэглэмжын зарим хубиие хангана.

СССР-эй гадаадаhаа худалдан абадаг зүйлнүүдэй дунда арадай хэрэглэмжын товарнууд, эдеэ хоолой зүйлнүүд улам ехэ hүүри эзэлдэг болоожо байнхай. hүүлэй зургаан жэл соо эдэнэй удельнэ хэмжээн 29-hөө 34,4 процентдэ хүрэтэр нэмээ. 1959 — 1965 онуудай туршада СССР-най гадаадын дэлгүүр дээрэhээ 208 миллион паар гутал, 130 миллион үлүүтэй метр нооhон бүд, 740 миллион метр шахуу пумаажан бүд, 13 миллион тонно саахар, шэнэ ургасын 2,6 миллион шахуу тонно үрэ жэмэс, 376 мянган тонно какао, бобы, 174 мянган тонно сай худалдан абаhан байна.

Советскэ Союз эдэнэй агсаанда өөрынгөө продукци үгэдэг юм. Гэхэтэй хамта Совет ороной газаа тээшэнь гаргажа худалдадаг зүйлнүүдэй түхэл шэнжэнь гадаадаhаа асарагдадаг зүйлнүүд шэнгеэр баhал СССР-эй экономикын ехэ индустриальна болоhые эли тодоор харуулна.

СССР-hээ газаа тээшэнь гаргажа худалдадаг машинно-техническэ зүйлнүүдэй хэмжээн 1965 ондо 1.500 миллион түхэригэй гэхэ гү, али бүхы худалдагдадаг зүйлнүүдэй 20 процентнь болоhон. Советскэ түхеэрэлгэнүүд дэлхэйн 70 гаран оронуудта хэрэглэгдэнэ. СССР-най түмэрэй руда, шулуу нүүрhэ, шэрэм, хара металлай прокат газаа тээшэнь эгээн ехээр гаргажа худалдадаг оронуудай нэгэн болоно. Манай орон, энэнэй урда тээхидэл адляар, ой модоной промышленностиин хэдэ хэдэн товарнуудые, хүдөө ажахын зарим продуктнуудые газаа тээшэнь гаргажа худалдалгын талаар элитэ hүүри эзэлнэ.

* * *

СССР-эй гадаадын экономическа харилсаа холбоон уласхоорондын ехэ удха шанартай нүхэсэл болоно. Энээнэй саашадаа бүри ехээр хүгжэхэ байhандань hэжэг түрэнэгүй.

Советскэ Союз арадай ажахыда шухала промышленна нилээд ехэ түхеэрэлгэ ойрын табан жэлэй турша соо худалдан абахаар хараална.

Арадай хэрэглэлэй эд товарнуудые —оёмол хубсаhа, трикотаж, гутал, бүд, эдеэ хоолой ба химическэ промышленностиин зүйлнүүд, мүн хэдэн зүйлэй түүхэй эд хүдөө ажахын хэрэгсэлнүүдые газаашань гаргажа худалдаха ехэ программатайбди.

(АПН).

ТОКИОДОХИ ЗАГАhАНАЙ ОПТОВО ДЭЛГҮҮР

Японой нииcлэл хотын гол гудамжа Гинза гэдэгhээ холо бэшэхэнэ, Токиогой далхалай эрье дээрэ, загаhа худалдалгын талаар дэлхэй дээрэхи эгээн ехэ дэлгүүрэй павильонууд нээгдээ. Номгон, Энэдхэг далайнуудай захагүй үргэн дайдаар олзобарилго хэдэг загаhашадай хэдэн зуун суднанууд эндэхи причалнуудта үдэр бүрн ашаагаа буулгадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эдэ онгосонууд өөhэдынгөө бариhан тунца загаhа буулгажа байна. Эдэнэй мяханиинь хамагhаа hайн гэжэ Япондо тоологдодог юм.

ТАСС-ай фотохронико.

Солбон Ангабаев

УУЛЗАЛГА ТУХАЙ БАЛЛАДА

Би шамтай уулзаха, ушархаа хэды оролдообиб.
Хээрэ газааш ябахадаа, ходол хараашалжа ябааб.
Хаанаханамни юрэдөө байнабши, али саанаханамни гү?

Хажуу тээмни хоргодожо тэндээ һууна гүш?
Али агуули нарһадай бараан соо
Алдажа хаража болоо гүб, бишни?
Али алирһа нэрһэтээ хүхэлдэжэ,
Аляархажа тэрээгүүрээ налайлгаа гүш?

1.

Мүнгөөр зуралзаһан энэ һалхин сооһоо
Хүнгэхэнөөр урагшаа хатаран һагад гараад,
«Мэндэ» гэжэрхихээ яанаш юрэдөө,
Мүнхэжүүлжэрхихэ һэм, мэндэ—энеэдэн сооши.

2.

Юунһээб даа ехэ шэдээрхэһэн шэнгиш.
Юртэмсэһөөн бэшэ, тэрэш шамдаа дуратай лэ.
Хуһадай саанаханһаа, хулжууханаар шагаана ёһотойш.
Нарһадай наахануур найгалзахаа ши баһа айнаш.

3.

Минин нюдэндэ юундэ ши харагданагүйбши?
Али нюдэ амамнай алмай, алдадаг болошоо гү?
Яагаа гээшэбиб, али өөрөө мохоорошоо гүб?
Ямар нэгэ, ядарал зоболондо орошоһон:
Үдэрэй һанаан, һүниин зүүдэн болошоһон,
Үлбэртэйхэн ябаһанаа өөрөөшье мэдэнэгүй гээшэ гүб?
Үгыл һэн, арайл тиимэ бэшэ һэн.

4.

Үндэрэй синдэм-гүйдэл соо ниидэгшые хараһаар зандааб.
Мүндэрэй тобшын мүндарга соо мүн лэ юрөөлынь ойлгоһоор зандааб
Мүнөөнэйл үе сагһаа мүншье гээгдэһэн бэшэл байхаб.
Таадаг һэн зүрхэмни-таалахаа байһан уралнуудые,
Танидаг һэн нюдэдни дурлалсаха ёһотой хоёрые.
Харадаг һэн нюдэдни, ханилсаха һайхан хоёрые.
Иимэ хүсэтэй аад, улаганаһан улаан зүрхэеэ
Урдаа бараад, хангюурдажа ябахадаа яана гээшэбиб?
Уулзаад та хоёрой байхые нитэрээ юундэ бэдэрээ хүнбиниб?
Теэд харагдахаа ядаг юмши, хүнэй харахан нюдэдтэ?

Юунэй саанабши,
Юртэмсынгээ эрьеэнэй али багтань
Юрэ буса юумэндэл байнабши?
Абяагаа үгыш!

5.

Уляангирай шэбэнэхые дуулахаа ядаг юм.
Уянгатан шэбэнэжэл, шэбэнэжэл байна ха юм.
Тоһожуулыш даа, зүрхыень, тамалан ехээр зобоонгүй.
Тамиржуулыш даа, тамир хүсыень таһалан хаянгүй.
«Наашаа даа гэлдэжэ, илдамханаар бэе бэеэ дуудалсажа,
Наһанайнгаа жаргал, ёохороо хатархаа яанабта?!»

6.

Намар үбэл-хэзээшье танда хамаагүй болохо һэн.
Ямаршье һалхинда даарайгүй хоюулан һууха һэнта.
Амар заяагаа алтан һүлдэ соонь аляадуулжа
Баяр гээшээ баранай урда бариха һэнта.

7.

Уляангир шамаяа дууданал ха юм, үглөө бүри.
Талаһаа ерэһэн, таматай һалхинтай ушархадаа,
Дуулгаарайл даа тэжэ хэлэжэл ходо һуудаг юм.
Хэлэгдээл һаа, ерэхыеш хүлеэжэ барһаши һуудаг юм.

Хура бороогоор хэды дахин дуудуулаа гээшэб.
Боро хараанай бүдэг бадаг соогуур хэды бэдэрээ гээшэб.

Доро дээрэһээ дэншэгүүдые эльгээжэ ходо байгаа.
Огторгой замби руугаа ооглоо хааглаагаа эльгээжэ баһа байгаа.

8.

Уляангир шамаяа дуудана ха юм, үдэшэ бүри.
Тоонтодоо урина, тииргэндээ урина ха юм.
Тиигэжэ байхыень, үдэшэ оройшье һаань, дуулахада яаха юм?
Уляангир шамайе тодоно, угтана ха юм.

9.

Инзаган заяанай илдамхан аялга соо,
Хүтэрэлдэн хоюулан хурьгылхадажа ябахадаа,
Инаглалдахал һэн тэ даа, ирагуу гоёхоноор,
Имагтал дуранай изагуур соохоноо.

10.

Уляангир шамайе ерээрэй гээ һэмнай, мартаа гүш?
Заабол ерээрэй, золгохобди гээ һэмнай, дуулаагүй гүш?
Уляангир шамайе угтаарай, уулзаарай гээ һэмнай, һамараа гүш?
Тоогоогүй гүш, али үгэеэ мартаа гүш? Яагаабши?

11.

Гэршэлэг лэ уляангирые гэнэн, үнэн нюдэд.
Гэтэлсэжэ байтараа һорьмоһохонуудаараа ниилэшэһэн нюдэд.
Дуугаралсаха аргагүй дурд гэжэ дурлалсаһан зүрхэдүүд.
Таалалдажа байһан тээ тэндэхи уралнууд...

12

Уляангир шамайе муушалаагүй оройдоошье,
Уляангир шамайе дангинадал адли һанажа ябана бшуу.

Уляаһан, уляаһан дэлбэрыш, эбхэрыш,
Ужамхан дэлхэйнгээ урма баярта хүртыш!
Үгы бэшэ хэндэл үзэгдөөгүй бү байгыш!
Мэнэ-мэнэ үзэгдэхөөр шэнти үнгэлыш!
...Би таанадые таалалдажа һуухыетнай бэдэрээ һэм.

Булаг дуранайнгаа бурьяса дээрэ тогтохыетнай
Бэдэржэ энэ буга һогооной аялгаар
Дуудажа байгаад, дэлхэй дээгүүртнай бэдэрээб.
Магад юрэдөө энээнһээ боложо,
Манай дэлхэй манаршадаг.
Инаг хоёрой бэе бэеэ бэдэржэ,
Уйлалдахаа заримдаа һанахада,
Уһан уула, хуби заяамнай
Угаа һонеёр гунигглашадаг.
Магад эдэ хоёрой уулзалга
Маргааша болохо байтаа гү?
Магад эдэ хоёрой уулзалга
Манай түбине сэсэглүүлхэ гү?
Тиимэ һэн хойноь, би юрэдөө
Та хоёрые уулзуулжа шадахаб даа.

* * *

Аргалай хангалтаһан агаар соо
Ардагай шэнхинээн, зэрэлгээн соо,
Зээрдэ морин заадахажа байна.
...Түүбэрилээд эдинэ талынгаа ногоое.
Түүхэтэ баабайн тонголзон дуудаһандал
Тэрмэгэд гэхэдээ, түбине юрэдөө
Тойруулан хараһандал жэгтэй юрэдөө.
Зээрдэ морин эмээлтэ газараа
Зэрэлгээн соохононь таалана хэбэртэй.
Сагаан талаяндаа, сахилзашаһан туруугаараа
Улаан нарантаяа урилдажа байгаад түрэһэн,
Үреэхэн хангал унаган мориёо
Түүрээхэдэжэл ябахыень түбидөөл ходо харахалта.

Аадараар шэрбэгдэһэн талаян дээрэ
Аянгаар мүсэглэгдэһэн хахалан соогоо,
Ардаглажа шадаһан ардаг гээшэмнай,
Алтан дэлхэйнгээ абаралынь болоно бшуу.
Ургалаад юрэдөө үзээрэйл даа.
Урдажал ябаһан уһан дээр зогсохош.
Уяһан бэеэрээ, тахалжа оpооройл даа.
Унги тахыень уула дээрээ харахалши.
Хабтагай үргэн хүгжэлтэ сагые
Хазаарлажа юрэдөө хэн шадалай?!
Хубисхалша мүнхэ коммунистын сэдьхэлые
Хубилгажа юрэдөө хэн шадалай?!
Ургалаад үзэ даа,—һалхил һабардаад,
Ургатаяал үлэшэхэш, хээрын сэргэдэл...
Зээрэнхэйтэжэ ябаһан дэлхэй дээрэ
Зээрдэ морин-заяашань гээшэл.

ХАНИ БАРИСААНАЙ ЭСТАФЕТЭ

Хүршэ Монгол орондомнай арадай революциин болоһоор 45 жэл гүйсэһэнэй баяр баясхаланта ехэхэн һайндэр болоо. Энэ үдэрынь Улаан-Үдэ городой тогтоһоор 300 жэлэй ойтой тохёолдоһон байна. Эдэ һайндэрнүүдэй хүндэлэлдэ зорюулагдаһан хани барисаанай эстафетын старт Улаан-Үдэһээ үгтэһэн байха юм. Мотоциклаар урилдаагшадые партийна организацинуудай түлөөлэгшэд болон республикын спортын совет замдань үдэшөө. Улаан-Үдын спортсменүүд эстафетэ Монголой спортсменүүдтэ дамжуулан үгэхэтэйгөө хамта, хүршэ оронойнгоо саашадаа һалбаран бадархые, тэндэхи арад зоной золтой жаргалтай байхые хүсэһэн амаршалга барюулаа.

Монголой хилэ хүрэтэрхи зам түргэн гаталагдаа. Тэндэ манай мотоциклистнуудые Монголой түлөөлэгшэд халуунаар угтаһан байна. Хани барисаанай халуун хүсэлэл, амаршалгануудаа халан абалсаһанай һүүлээр МНР-эй мотоциклистнууд эстафетэ хүлеэн абаад, тэрэниие өөһэдынгөө Эхэ ороной ниислэл Улаан-Баатар хүргэхөөр саашаа мордоо.

СПАРТАКИАДЫН ДҮН

һайндэрэйхэеэр шэмэглэгдэһэн «Динамо» стадион. Улаан-Үдэ хотын 300 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй арадуудай спартакиада эндэ үнгэрэгдөө. Мүрысөөндэ хабаадалсахаар суглараһан спортсменүүд буряад барилдаа, тувын арадай «хүреш» барилдаан, Яхадай «хылыы» «ыстынга» «куобах» һурэлгөөр, һур харбалгаар, хүсэтэйшүүлэй дунда гиир үргэлгөөр мүрысөөнүүдые хэдэн үдэрэй туршада үнгэргэбэ. Айлшаар ерэгшэдэймнай дунда Тувагай, Яхадай АССР-эй, Эрхүүгэй, Шэтын областьнуудай, Усть-Ордын, Агын национальна округуудай шамбай солбон спортсменүүд бии.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр буряад, «хүреш» барилдаагаар ехэ һонирхолтой наадан болоо. Эндэ буряад барилдаагаар болоһон мүрысөөндэ Буряадай АССР-эй командын түлөөлэгшэ, дүрэ булялдалгаар СССР-эй спортын мастер Виктор Баймеев булганһаа шадамар бэрхээр барилдажа гарана. Буряад барилдаагар республикын хэдэн удаа чемпион болоһон Виктор энэ үдэр Усть-Ордын национальна округой чемпион, Федерациин ехэ мүрысөөндэ хабаадалсаһан Еремей Халагаевтай тулалдахадаа, айлшанаа гурбахан минутын туршада бүдэрүүлжэрхинэ.

Мүн хоёрдохи бухань—Агын округой чемпион Бальжинимаев манай бухэдэ торонгүй унашоо. Владимир Хамагаев дунда зэргын шэгнүүртэн соо баһал шадамар бэрхээр барилдажа, айлшаар ерэһэн Хонхоров (Усть-Орда), Дамбаев (Ага) гэгшые хэдэн минутын туршада торгоонгүй унагаажархина. Айлшаар ерэһэн бухэшүүлэй дундаһаа Яхадай АССР-эй бухэнүүд Лосоров, спортын мастер Корякин гэгшэд нэгэшье бухэдэ диилдэнгүй, удаадахи нааданда хабаадалсаха болоно.

«Хүреш» барилдаан. Эмэмнай Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй арадуудай спартакиадын программада оруулагдаһан Тувын арадай бухэшүүлэй барилдадаг һонирхолтой наадан. Бүргэдэй хатар гэжэ нэрлэгдэһэн энэ нааданда хабаадалсаһан 16 бухэшүүл ирагуу хүгжэмэй зэдэлэмсээр гоё һайхан хатар наада гүйсэдхэһөөр барилдаанай талмай дээрэ харайлдажа ерэнэ. Удаань барилдаан боложо, хүн бүхэниие һонирхуулба. Эндэ Дабаев (Аха), Чимитдоржиев, Очиров (Буряадай АССР), Нихилеев (Усть-Орда), Батуев (Яхад) Чулдук, Сыр Оол (Тувын АССР) гэгшэд бултанһаа һайхан барилдаа харуулжа байгаад, нүхэдөө шүүнэ.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр. Барилдаанда хабаадалсаһан бухэнүүд бултадаа хоорондоо тулалдаха болоһон. Эндэл ялада унаагүй бухэшүүлынь лэ, нааданай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхэ зэргэтэй. Тиимэһээ барилдахаар болоһон бухэшүүл яашье һаа, нүхэрөө шүүхые оролдон, хамаг мэхэ гохоёо, барилдаанай нарин оньһо гаргахые хүсэнэ. Эгээн түрүүлэн «хүреш» барилдаагаар тулалдаан эхилээ.

Гурбан үдэрэй туршада болоһон барилдаанай дүн хаража үзэхэдэ, манай республикын бухэшүүлэй команда энэ жэлдэ бираагүй. Командын гэшүүд Баймеев, Хамагаев, Хаханов гурбан нааданай чемпион болоһон байна. Нүгөөдүүлынь гэхэдэ, орой бираагүй. Хүнгэн, хүндэ бэетэйшүүл Тулаев, Дабаев гэгшэд нэгэшье бухые диилээгүй. Түрүүшын үдэр шүүгдэһэн Дабаев хойто үдэрнүүдтэнь үнгэргэгдэһэн барилдаандаа ерээгүй байжа, командаяа ялада оруулһан байна. «Хүреш» барилдаагаар Багаев, Нихилеев, Шушанашвили (бултадаа Усть-Ордын округ), Сыден (Тува) гэгшэд мүрысөөнэй чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.

һур харбалгаар үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Баргажанай мэргэшүүл һайн амжалта харуулаа. Мастерта кандидат Дашинима Эрдынеев 50 метрэй зайда һур харбахадаа 283 очко абажа, мэнэ һаяхан Сидорук (Украина) гэгшын тогтооһон СССР-эй рекорд дабтаба. Хоёрдохи һууриие Дашинима Эрдынеевэй шаби Вячеслав Гуров эзэлнэ. Эхэнэрнүүд сооһоо Галина Эрдынеева дахинаа шалгаржа, спартакиадын үнэтэ бэлэгээр шагнагдана. Хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые Бадмажапова (Ага), Сивцова (Яхад) гэгшэд эзэлһэн байна.

Яхад арадай дунда үнгэргэгдэдэг һүрэлгөөр болоһон мүрысөөндэ Яхадай команда эрхимлэһэн, Гиир үргэлгөөр болоһон мүрысөөндэ Пётров, Гимазов (Усть-Орда), Второшин (Буряадай АССР), Гирс (Яхадай АССР) гэгшэд нааданай чемпион болобо.

Гурбан үдэрэй туршада болоһон спартакиадын дүн гаргахада, Яхадай АССР-эй команда эрхимлээ. Үнгэрэгшэ жэлэй чемпион—Буряадай АССР-эй команда хоёрдохи һуури эзэлһэн байна.

Т. БАДМАИН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүндэ бэетэй бухэшүүл Лосоров (Яхадай АССР), Жаргалов (Ага) гэгшэд барилдажа байна. Эхэнэрнүүдэй дунда һур харбалгаар болоһон мүрысөөндэ гурбадахи һуури эзэлһэн Сивцова.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Колумбида ажалгүйшүүл олошорно

БОГОТА, июлиин 13. (ТАСС). Колумбидахи ажалгүйшүүлэй тоо улам олон боложо байна. Ажалай министрэй мэдүүлһэнэй ёһоор, тэнэ 500 мянган хүн амаршье ажалгүй.

Колумбиин промышленнигуудай национальна нэгэдэлэй түрүүлэгшэ Игнасио Бетанкурай хэлэһэнэй ёһоор, мүнөө жэл үшөө 380 мянган хүн ажалгүй болохо байха.

Орон доторнь американска монополинуудай зонхилдог болоһонһоо шалтагаалан промышленностиинь хүгжэхэеэ болиһон ушар—Колумбидахи ажалгүйдүүлгын гол шалтагаан.

Колумбиин промышленнигуудай национальна нэгэдэлэй һанамжын ёһоор, хэрбээ үрэ нүлөөтэй хэмжээнүүдэй абтаагүй һаань, 1971 оной үеэр орон доторхи ажалгүйшүүлэй тоо 4 миллион болохо.

Бурундиин шэнэ правительство

ЛОНДОН, июлиин 13. (ТАСС). Бурундиин үг залгамжалагша тайжа Шарль Ндзией капитан Мишель Микомберо гэлэгые ороной премьер-министр болгон томилбо. Шэнэ премьер-министр Бужумбурын радиогоор үгэ хэлэхэдээ, тэрэнэй эмхидхэһэн правительствын гэшүүдэй нэрые соносхоо.

Рейтер агентствын корреспондентын Найробиһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, Микомберо гэгшэ оборонын министрэй, дотоодын хэрэгүүдэй министрэй үүлгануудые өөрөө даажа абаһан байна. Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй тушаалда Масунго Копи томилогдоо.

Кеншасадахи хэлсээн

ЛОНДОН. (ТАСС). Замбиин зэдые газаашань гаргажа худалдаха асуудалаар Замбиин, Танзаниин, Конгын (Киншаса) правительствануудай хоорондын хэлсээн Конгын ниислэл — Киншаса хотодо дахин эхилээ. Урда Родезиин хархис правительство тэрэнэй газар дээгүүр Замбиин зэд гэжэ гаргахые хориһон байгаа. Дэлэйдэ гараха ондоо замгүй Замби оронойнь гол экспорт болохо зэдые хайшан гээд гаргахаб гэһэн асуудал шиидхэхэ ёһотой болонхой.

Комендантын час болюулагдаба

БАГДАД. (ТАСС). Июниин 30-да түрэнэй урбалта хэхэ һэдэлгын дарагдаһанай һүүлээр Багдадта, оршон тойрондонь тогтоогдоһон комендантын часые болюулха тухай захиралта соносхогдоо.

Гибралтар тухай хэлсээнүүд

ЛОНДОН, июлиин 13. (ТАСС). Гибралтар тушаа Англи-Испаниин хэлсээн Лондондо дахинаа боложо эхилбэ. «Дайли Мейл» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, «Гибралтар тушаа Испаниин эритэ» Англиин делегациин зүгһөө эрид буруушаалгаар угтагдаа. Гибралтарые мэдэл доро байлгаха ябадалһаа Англи арсахагүй байха гэжэ Англиин делегациин толгойлогшо Гарри Холер ойлгуулаа.

Вашингтон занана

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 13. (ТАСС). Оронойнь экономикодо американска капиталай нэбтэрэлгые хизаарлаха гэһэн Канадын эрмэлзэл Вашингтоной засагаархидай, США-гай наймаа ша бүлэгүүдэй дунда һүүлэй үедэ уураа хүрэхэ ябадал эли бодо тохёолдуулаа.

Басутолендын ударидагшын мэдүүлгэ

ПАРИЖ. (ТАСС). Англиин протекторат — Басутолендын ударидагша Мошош II гэлэг тус ороной бэеэ даанги байдалтай болохо үдэр тухай асуудалаар асуулта эмхидхэхэм гэжэ соносхоо. Лондондо һаяхан батлагдаһан конституциин үндэһөөр Басутоленд 1966 оной октябриин 4-һөө хойшо бэеэ даадаг болохо юм.

Президент де Голль үгэ хэлэбэ

ПАРИЖ, июлиин 13. (ТАСС). Вьетнам арадта гадаадаһаа хүсөөр баадхагдаһан дайе Франциин президент де Голль буруушааба. «Энэ дайе Франци буруушаана» гэжэ генерал де Голль Лаосой король Саванг Баттханай айлшалан ошоһоной хүндэлэлдэ эмхидхэһэн обедэй үедэ мэдүүлээ. Гадаадын түримхэйлэлгые болюулбал, дэлхэйн энэ нютагта амгалан тайбан байдал һэргээхэ зорилготой хэлсээ хэжэ эхилхэ арга боломжонуудай нэгэн болохо һэн гэбэ.

Тиимэл ушарһаа, «Зүүн-Урда Азида хабаагүй орон нютагуудһаа үүдхөгдэн бэелүүлэгдэжэ байгаа энэ дайе хоро хохидолтой дайн гэжэ Франциин Республика тоолоно»,—гэбэ.

Камбоджодо эсэргүү хорото аашанууд

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Оронойнгоо газар дайдые американска сэрэгэй баазанууд болгоһон Таиландын правительство бэеэ даанги Камбоджодо эсэргүү ээрхэг түримхэй, хорото хархис ябуулгануудые хэнэ. Таиландын солдадуул хүршэ оронойнгоо хилые ходо эблэн, хилын харуулшадта, амгалан тосхонуудта добтолдог, минэнүүдые зоодог, поли ээрэ худалмарилжа байһан таряашадые буудадаг байна.

Эхир долоон

ПАРИЖ, июлиин 13. (ТАСС). Бомбейһээ хойшоо 320 километрэй байдаг Лакхи тосхоной (Гуджерат штат) эхэнэр долоон эхир үхибүү түрэбэ. Франс Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, эдэ эхирнэр (табан хүбүүн, хоёр басаган) өөдэргэ һайнууд байна.

Бурундидахи байдал

ПАРИЖ, июлиин 13. (ТАСС). Орон доторхи бүхы засаг түрын өөрэйнь гарта ороһон, Бурундиин правительствын тараагдаһан тухай Бурундиин үг залгамжалагша хаан хүбүүн Шарль Ндзиейе гэгшэ июлиин 8-да соносхоһон байгаа. Мүнөө тэрэ армиин капитан Мишель Микомберо гэгшые премьер-министрээр томилоод, шэнэ правительство байгуулхыень тэрээндэ даалгаа. Энээн тухай Франс Пресс агентствын корреспондент Бужумбурһаа дамжуулна.

Хаан хүбүүн Ндзиейе гэгшые дэмжэжэ байһан тухайгаа Бурундиин парламент, провинцинуудай губернаторнууд, тэрэшэлэн «Упрона» гэжэ зонхилхы партиин национальна совет мэдүүлээ гэжэ Бурундиһаа Парижда байдаг посольство мэдээсэ.

Американска нэгэ солдат нүгөөдэдөө хэлэбэ:
— Тэдэниие сүлөөлхын түлөө дайлалдажа байһыемнай эдэ вьетнамецууд мэдэнэгүй ха даа.

«Уоркер» газетэһээ абтаһан зураг.

„СЭЛЭНГЭ" КОМАНДА ЭРХИМЛЭҺЭЭР

«Б» классай футболистнуудай дунда эхилһэн нааданай түрүүшын хахад түгэсхэхэ тээшээ боложо ябана. Арбан дүрбэдэхи уулзалгаяа Благовещенскын «Амур» командатай үнгэргэһэн манай «Сэлэнгэ» команда талмайн эзэдые 2:0 тоотойгоор шүүжэ, дүн хамтадань 19 очкотой болоҗо, мүрысөөнэй таблицада түрүүшын һуури эзэлбэ. Һүүлшынгээ—арбан табадахи наадаяа Шэтын футболистнуудтай үнгэргэһэн улаан-үдынхид уулзалгаяа 1:1 тоотойгоор түгэсхэһэн. Тиигэжэ дүн хамтадань 20 очкотой болобо. Хоёрдохи һуурида Владивостогой «Океан» команда гараба. Эдэнэр Новокузнецкын «Металлург» бүлгэмэйхидтэ айлшалхадаа, 1:1 тоотойгоор тэнсэжэ, 18 очкотой болоһон байна. Тус тустаа 17—17 очкотой болоһон Красноярскын «Локомотив», Прокопьевскын «Шахтер» команданууд удаадахи һуурида гараба. «Локомотив» бүлгэмэй футболистнууд Семипалатинскын «Цементнигтэ» айлшалхадаа, талмаин эзэдтэ, 2:1 тоотойгоор шүүгдэжэ һалаа. «Шахтер», «Рыбак» команданууд хоорондоо наадаһан аад, мэдээсэл абтаагүй. Ангарскын «Старт» мүнөөдөө 16 очкотой, табадахи һуури эзэлжэ ябана. Эдэнэр «Торпедо» бүлгэмэйхидые 1:2 тоотойгоор шүүһэн байна. Мүн 16 очкотой болоһон «Металлург» команда зургаадахи һуурида гараба.

Комсомольск-на-Амуре городой футболистнууд 14 очкотой долоодохи һуури эзэлнэ. Эдэнэр Бийскын «Прогресс» командада айлшалхадаа, уулзалгаяа 2:2 тоотойгоор түгэсхэһэн байна. Мүнөөдөө 12 очкотой болоод ябаһан Эрхүүгэй «Ангара» удаадахи һуури эзэлнэ. «Ангара» командын футболистнууд Киселевскын «Труд» бүлгэмэйхидтэ айлшалхадаа, наадаяа 0:0 тоотойгоор түгэсхэжэ һалаа.

Рубцовскын «Торпедо», Семипалатинскын «Цементник», Находкын« «Рыбак», Павлодарай «Иртыш», Шэтын «Забайкалец» команданууд арба нэгэ нэгэн очкотой, удаадахи һууринуудые эзэлнэ. Юһэн очкотой болоод ябаһан «Амурай» футболистнууд арбан дүрбэдэхи һуурида гараба. Бийскын футболистнууд найман очкотой, арбан табадахи һууриие эзэлбэ. Мүрысөөнэй таблицын эгээл һүүлшын һуурида Киселевскын «Труд» бүлгэмэйхид гаранхай. Эдэнэр арбан гурбан уулзалгаһаа табахан очко абаад ябана.

Наадана хоёрдохи хахад июлиин 25-һаа эхилхэнь. Манай «Сэлэнгэ» команда энэ уулзалгаяа өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэхэ юм. Айлшаар манайда Красноярскын «Локомотив» командынхид ерэхэ болонхой.

УЛАРИЛ БА УРГАСА

Июлиин түрүүшын хахадта республика соомнай үүлэтэй аал, һулагүй сэлмэг, хүйтэн бороо хура элбэгтэй уларил байба.

Республикын урда хахадта арбан хоногой дунда зэргын дулаан 12—15 градус, хойто захын (Яруна, Баунта) аймагуудта 16—17 градус хүрэтэр дулаараа.

Олонхи районуудта дулаанай хэмжээ нормоһоо 2—5 градусаар доошоо байба. Тиихэдэ хойто районуудта нормоһоо 1 градус дээшэ байгаа. Эгээн дулаан үдэрнүүдтэ температура 25—31 градус болоһон. Эгээн хүйтэн үдэрнүүдтэ агаарай дулаан 2—8 градус хүрэтэрөө буугаа. Дээрэ, хада уулатай газарнуудта 0—1 градус хүрэтэр хүйтэрбэ. Иимэ уларил Цахирта, Орлигто үзэгдөө. Үнгэрһэн арбан хоногто болоһон иимэ хүйтэн 20 жэлэй туршада түрүүшынхеэ үзэгдэбэ.

Бороо хура арбан хоногой түрүүшын, һүүлшын хахадта хоюуландань ороо. Ороһон бороон урда зүгһөө Монголһоо туутдажа ерээ.

Элхидэ 16 миллиметр, Шэнэ-Хүрьбэдэ, Хоридо, Үдэдэ—23—29, Хэжэнгэдэ, Нарһатада, Бэшүүртэ Петропавловкада—31—38, Мухар-Шэбэртэ — 44, Баргажанда, Юрөөдэ—48—49, Захааминда, Торидо, Улаан-Үдэдэ, Н-Селенгинскдэ, Ивалгада, Хяагтада—51—55, Тарбагатайда — 62, Охин-Булагта—67, Н-Ангарскда, Батдаринда — 71—75, Түнхэндэ — 101, Кабанскда 108 миллиметр үһатай бороон ороо. Энэ бороон газарта шииг нойто ехээр үгэжэ, ургасын һайнаар гаралгада горитойгоор нүлөөлөө.

Эртэ таригдаһан шэниисэ колос хадхаа. Оройн таряанай эшэдэ суур һуугаа. Олонхи газар нютагуудта таряанай ургаса һайн. Кукуруза 5—7 намаатай болоо. Гээшье һаа, хүйтэндэ тэрэнэй ургаса нэгэ бага татагдаба. Хартаабхын эшэдэ хажуу талын һалаа гараа.

Республикын урда аймагуудта (Хяагтада) ургаса һайнтай сабшалан дээрэ үбһэ хуряалга эхилбэ. Колхоз, совхозуудта ургасын хойноһоо харууһалга, хониной нооһо хайшалалга үргэлжэлүүлэгдэжэ байна. Бэлшээриин газарай ногоон яһала һайн.

Ойрын үдэрнүүдтэ дулааржа, ургасын гараса улам һайжархаар хүлеэгдэнэ.

Ин. КОТОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Хонишодой зун» гэһэн түрүү бэшэг. Д. Бадмажапов, Г. Субботин хоёрой материал. Буряад орон доторнай.

Хоёрдохи хуудаһанда: В. Оглоблиной статья. КПСС-эй райкомуудай пленумүүд тухай мэдээсэл. В. Секеринэй корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда: «Танай үхибүүд хайшан гэжэ амарнаб?» гэһэн рубрика доро Э. Леонтьевагай корреспонденци. Хилын саанаһаа мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: нютаг нютагай һонин. Футбол. Соносхолнууд.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-69, 33-61,

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24-74, 60-21, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-03545. Зак. № 517.